

ISSN 1407-9321

**Latgales Gada
balvu saņēmēji —
arī Pelēčos
un Riebiņos**
3. lappusē

**Gatavošanās
XI Latvijas
skolēnu dziesmu
un deju svētkiem**
5. lappusē

**Augļu dārzs
un bišu drava
Sutru pagasta
"Veclaudās"**
6. lappusē

Līvānu novadu darba vizītē apmeklēja labklājības ministrs

Labklājības ministrs Uldis Augulis (centrā) un Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods (no kreisās) apskata Līvānu stikla muzeju. Foto: I.Kirilova

29. janvārī Līvānu novadu darba vizītē apmeklēja LR labklājības ministrs Uldis Augulis, Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Reinis Uzulnieks, Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) direktore Inese Kalvāne, NVA darba tirgus nodaļas vadītāja Kristīne Pudāne un Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas direktore Laila Rieksta-Riekstiņa, lai iepazītu, kā Līvānu novadā tiek risināti sociālās jomas jautājumi, un lemtu par tālāku šīs jomas attīstību.

Tikšanās noritēja Latgales mākslas un amatniecības centrā, kur vizītes sākumā ministrs Uldis Augulis un pārējās Labklājības ministrijas amatpersonas tikās ar Līvānu novada domes priekšsēdētāju Andri Vaivodu un apskatīja Līvānu stikla muzeju. Vizītes mērķis bija apzināt aktuālo situāciju sociālajā jomā

un sniegt būtisku informāciju, tiktoties ar pašvaldības vadību, deputātiem, sociālo dienestu darbiniekiem, Labklājības ministrijas padotības iestāžu un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

Pēc muzeja apskates notika diskusija par aktuālajiem sociālās jomas jautājumiem Līvānu novadā — ES fondu apguves iespējām sociālo problēmu risināšanā pašvaldībā, alternatīvās aprūpes pakalpojumu centra «Rožlejas» paplašināšanu, ēkas Smilšu ielā 4, Līvānos, rekonstrukcijas iespējām, NVA Līvānu klientu apkalpošanas centra turpmākās darbības perspektīvām, valsts iestāžu, pašvaldības un nevalstisko organizāciju sadarbību.

Ciemiņi tika iepazīstināti ar sociālās jomas darbu Līvānu novadā, minot skaitļus un faktus par sabiedrības sociālā riska grupām — veciem un vientuļiem cilvēkiem, trūcīgām daudz bērnu ģimenēm, personām ar garīgās attīstības traucējumiem, bez vecāku gādī-

bas palikušiem bērniem, ilgstošiem bezdarbniekiem.

Apkopojot un izanalizējot visas šīs problēmas, kā arī ņemot vērā, ka Līvānos, tāpat kā valstī, maksāspējīgu iedzīvotāju ir maz, redzam, ka turpmākajos gados sociāli neaizsargāto cilvēku grupa vēl vairāk palielināsies. Viņiem būs vajadzīga vēl lielāka pašvaldības palīdzība, teica Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods. Cilvēki, kas nespēj samaksāt komunālos maksājumus, invalīdi, veci vientuļi cilvēki, iedzīvotāji ar garīgās attīstības traucējumiem, atsevišķas trūcīgas ģimenes ar bērniem, — mums ir jāpārūpējas par šo sabiedrības daļu. Līvānu novada dome ir sagatavojusi tehnisko projektu četrstāvu sociālās mājas izveidei Smilšu ielā 4, kas savulaik jau kalpoja kā sociālā māja, bet bija kritiskā situācijā, bez tam piedzīvoja ugunsgrēku.

Turpinājums 3. lappusē.

**Neaizmirstiet
abonēt
"NOVADNIEKU"
MARTAM
un mēnešiem
līdz gada
beigām.**

ZIŅAS

Ceļa posmam no Riebiņiem līdz Viļāniem piešķirta augstāka uzturēšanas klase

Valsts reģistrētajam autoceļam P58 Viļāni — Preiļi — Špoģi posmā no 3,5. km — 29,280. km noteikta uzturēšanas B klase, paredzot no šī gada 1. februāra ceļa uzturēšanu un kopšanu atbilstoši ziemas apstākļiem. Šādu ziņu par Satiksmes ministrijas izdarītajiem grozījumiem rīkojumā «Par valsts autoceļu sarakstu ar noteiktajām uzturēšanas klasēm apstiprināšanu» saņēmusi Riebiņu novada dome.

Pašvaldības vadītājs Pēteris Rožinskis informē, ka ceļa posms no Riebiņiem līdz Viļāniem līdz šim tika uzturēts atbilstoši zemākajām C klases prasībām. Ceļš ir galvenā satiksmes arterija Riebiņu novadā. To intensīvi izmanto smagsvara autotransports, kas pārvadā būvmateriālus no Viļānu karjeriem pa visu Latgali, piena produkciju no zemnieku saimniecībām, notiek regulāra sabiedriskā transporta kustība, iedzīvotāji to izmanto nokļūšanai uz darbu un tuvākajām pilsētām, kā arī bērni uz skolām. Ceļš netika atbilstoši uzturēts, ziemā asfalts bieži apledoja un bija bīstams satiksmei.

Panākta vienošanās, ka šogad veiks iepirkumu būvprojekta izstrādei autoceļa seguma atjaunošanai posmā no Viļānu novada robežas līdz Riebiņiem 2016. gadā.

Jāpiesakās uz mācību semināru augu aizsardzības jomā

Valsts augu aizsardzības dienests sadarbībā ar Latvijas augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociāciju un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru **13. februārī pulksten 11.00** Preiļos, Daugavpils ielā 59, organizē semināru par augu aizsardzību. Semināra darba kārtībā ir jautājumi par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu un integrēto augu aizsardzību.

Interesenti tiek aicināti iepriekš pieteikties pie LLKC pārstāves Ineses Magdalenokas (65381264, 26329462) vai Valsts augu aizsardzības dienesta pārstāves Zentas Dūdas (65307405, 26678015).

Riebiņu skolēniem trešā vieta CSDD konkursa reģiona pusfinālā

27. janvārī Preiļos notikušajā Ceļu satiksmes drošības direkcijas rīkotā ceļu satiksmes drošības konkursa 6. — 8. klašu skolēniem «Gribu būt mobil!» Preiļu reģiona pusfinālā trešajā vietā ar 70,16 punktiem ierindojās Riebiņu vidusskolas komanda «Tehniķi». No deviņām komandām sesto rezultātu uzrādīja «Skudriņas» no Vārkavas pamatskolas, bet Salas pamatskolas «Galvenais ceļš» un «Fiksie gliemeži» attiecīgi septītajā un astotajā vietā.

Konkurss «Gribu būt mobil!» notiek no 2006./2007. mācību gada, šajā sezonā sasniegts dalībnieku rekords, jo pieteikušās gandrīz 500 komandas.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pērn ceturtajā ceturksnī gada griezumā IKP audzis par 1,9%

Pagājušā gada 4. ceturksnī, salīdzinot ar 3. ceturksnī, iekšzemes kopprodukta (IKP) apjoms pēc sezonāli izlīdzinātajiem datiem ir palielinājies par 0,4%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) ātrais novērtējums. Salīdzinot ar 2013. gada 4. ceturksnī, IKP ir pieaudzis par 1,9%, ziņo LETA.

IKP pieaugumu sekmēja apjoma kāpums tirdzniecībā par 2% un būvniecībā — par 3%. Savukārt pakalpojumu nozarēs (bez tirdzniecības) pamatā saglabājies 2013. gada 4. ceturksņa apgrozījuma līmenis. Apstrādes rūpniecības apgrozījums samazinājies par 2%.

LETA jau ziņoja, ka pagājušā gada izaugsme izvērtās vājāka, nekā sākotnēji bija prognozēts. Samazinātas arī šī gada Latvijas tautsaimniecības izaugsmes prognozes.

Latvijas Banka janvārī samazināja 2015. gada Latvijas tautsaimniecības izaugsmes prognozes un paziņoja, ka IKP kāpums šogad varētu būt 2% un nesasniegt iepriekš lēstos 2,7%.

“Swedbank” ekonomisti samazinājuši Latvijas šī gada IKP kāpuma prognozi līdz 1,9%. Vēl pērn ruden “Swedbank” analītiķi lēsa, ka Latvijas tautsaimniecības izaugsme šogad būs 2,6%.

Šā gada valsts budžets veidots, balstoties prognozēs, ka Latvijas IKP kāpums 2015. gadā būs 2,8%.

Rosina Latvijā ieviest jaunu civiltiesisku institūtu — partnerību

Deputāts Veiko Spolītis izskatīšanai Saeimā iesniedzis priekšlikumu, kas paredz ieviest jaunu civiltiesisku institūtu — “partnerību” —, kas tiesību un pienākumu ziņā būtu pielīdzināms Civillikumā minētai tiesību institūcijai jeb laulībai, aģentūru LETA informēja politiķis.

Saeimas Juridiskajai komisijai iesniegtais priekšlikums paredz atjaunot Civillikumā pantu, kurā noteikts, ka jebkuras divas fiziskas personas var nodibināt partnerību, kurai ir tādas pašas funkcijas kā laulībai, izņemot to, ka tajā var stāties tikai no 18 gadu vecuma, neparedzot 16 gadu izņēmumu.

Partnerību nevarēs noslēgt Romas katoļu baznīcas, Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas, kā arī citu tradicionālo konfesiju un mozusticīgu jeb jūdaistu dievnamos un lūgšanu namos.

Līdz ar to priekšlikums neskar Satversmē paredzēto reliģiski civiltiesisko institūciju “laulība”, kas ir savienība starp vīrieti un sievieti, kā arī svēto sakramentu atsevišķās tradicionālajās kristīgajās konfesijās, norāda politiķis.

Kā ziņots, partnerības jautājumu plašākā kontekstā, arī starp pretēja dzimuma personām, aktualizēja Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 4. novembra lēmums noraidīt Zolitūdes traģēdijā bojāgājušā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) virsleitnanta Edgara Reinfelds civilsievai Ivetas Vorzas pieteikumu par faktiskās civilaullības fakta konstatēšanu.

Aktīvāka diskusija par viendzimuma partnerattiecību legalizāciju Latvijas mediju vidē izvērtās pēc ārlietu ministra Edgara Rinkēviča (V) publiska paziņojuma par homoseksuālu orientāciju.

Ministru prezidente Laimdota Straujuma (V) iepriekš norādījusi, ka Latvijā nepieciešams ieviest normatīvos aktus, kas regulētu īpašuma tiesības starp civilaullībā dzīvojošiem pretēja dzimuma partneriem, bet laulība starp viendzimuma partneriem nav pieņemama.

Sagatavoja L.Kirillova

Draugus mēs iemantojam ne ar to, ko no viņiem saņemam, bet gan ar to, ko paši viņiem dodam.

Latvijas iedzīvotāju skaits līdz 2030. gadam varētu samazināties vēl par 20%

Latvijas iedzīvotāju skaits turpinās samazināties, un līdz 2030. gadam tas būs samazinājies par 19,2% salīdzinājumā ar 2013. gadu, atsaucoties uz “Eurostat” prognozēm, teikts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pasūtītā pētījuma “Publisko individuālo pakalpojumu klāsta izvērtējums atbilstoši apdzīvojumam” starpziņojumā.

Iedzīvotāju skaita samazinājuma tendence, kas Latvijā vērojama jau kopš 20. gadsimta 90. gadu sākuma, visticamāk, turpināsies. Iedzīvotāju skaita samazinājumu nosaka gan emigrācija, gan negatīvā dabiskā pieauguma rādītāji. **Saskaņā ar “Eurostat” prognozēm Latvijas iedzīvotāju skaits no 2,024 miljoniem 2013. gadā turpinās samazināties un 2020. gadā sasniegs 1,88 miljonus, bet 2030. gadā — 1,635 miljonus cilvēku.**

Savukārt vidējais gada laikā jaundzimušo skaits Latvijā līdz 2020. gadam

būšot samazinājies līdz 17 800 bērniem, bet 2030. gadā — jau līdz 13 100 jaundzimušajiem. Tikmēr nedaudz pieaugšot fertilitātes koeficients jeb vidējais bērnu skaits sievietei — ja patlaban viena sieviete dzemdē 1,5 bērnus, tad 2020. gadā koeficients sasniegšot vidēji 1,6 bērnus, bet vēl pēc desmit gadiem — vidēji 1,68 bērnus sievietei. Tiek prognozēts, ka bērnu īpatsvars attiecībā pret iedzīvotāju kopskaitu pieaugs no tagadējiem 14,7% līdz 15,5% 2020. gadā, bet tad nokritīsies līdz 14,2% 2030. gadā.

Savukārt strauji pieaugs veco ļaužu īpatsvars, kuri pārsnieguši 65 gadu vecumu — ja patlaban šī iedzīvotāju grupa veido 19% sabiedrības, tad 2020. gadā veco ļaužu īpatsvars sasniegs 20,5%, bet 2030. gadā — 25,3%.

Pētījumā apskatīts demogrāfisko izmaiņu process laika posmā no 2000. līdz 2013. gadam, norādot, ka iedzīvotāju skaits Latvijā šajā laika posmā ir samazinājies par 16% jeb 380 000 cilvēku. Turklāt pagājušajā gadā pirmo reizi pēc 60 gadu pārtraukuma iedzi-

votāju skaits Latvijā atkal noslidēja zem divu miljonu atzīmes.

Divas trešdaļas no iedzīvotāju skaita samazinājuma veidojis negatīvais starptautu migrācijas saldo, tam īpaši pieaugot pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, kā arī ekonomiskās krīzes gados. Secināts, ka ārējās ilgtermiņa migrācijas rezultātā laikā no 2000. līdz 2014. gadam Latvija ir zaudējusi 238 000 iedzīvotāju, kas nozīmē, ka vidēji gadā no Latvijas aizbrauc Tūkuma lieluma pilsētai atbilstošs iedzīvotāju skaits.

Pētījuma mērķis ir veikt publisko individuālo pakalpojumu attīstības teritoriālo izvērtējumu, atbilstoši apdzīvojumam Latvijas reģionos. Lai to izdarītu, tiek apzināta pašreizējā un prognozēta potenciālā demogrāfiskā situācija, vienlaicīgi vērtējot publisko un individuālo — izglītības, kultūras, sociālo un veselības aprūpes — pakalpojumu pieejamību Latvijas iedzīvotājiem. Patlaban ir publicēti pētījuma dati par demogrāfiskajām izmaiņām un prognozēm.

LETA

LM: aizvien ļoti daudziem bērniem nav iespējas augt ģimenē

Nozīmīgs darbs īstenots bērnu veselības, izglītības, tiesību aizsardzības jomā, tomēr nepieciešama turpmāka pilnveide, lai panāktu tālāku bērnu stāvokļa uzlabojumu, liecina Labklājības ministrijas (LM) “Pārskatā par bērnu stāvokli Latvijā 2013. gadā” apkopotā informācija.

Kā ziņo Labklājības ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste Viktorija Bura-

ka, viens no lielākajiem izaicinājumiem ir esošās ārpusģimenes aprūpes sistēmas pilnveidošana, jo vēl aizvien ļoti daudziem bērniem nav iespējas augt ģimenē. Jāstiprina arī bērna bioloģiskās ģimenes spējas rūpēties par bērnu.

Ārpusģimenes aprūpes institūcijās 2013. gadā atradās 1760 bērni. Salīdzinot ar 2012. gadu, bērnu skaits, kuri dzīvo institūcijās, samazinājies par 129 bērniem (bērnu skaits institūcijās 2012. gadā — 1889). Savukārt ārpusģimenes

aprūpē kopumā atradās 7967 bērni, kas ir par 128 bērniem mazāk nekā 2012. gadā (bērnu skaits ārpusģimenes aprūpē 2012. gadā — 8095).

Savukārt palielinās veselo jaundzimušo skaits, arī viena gada vecumu sasniegušo bērnu grupā praktiski veselo bērnu īpatsvars palielinājies. Tāpat samazinājies zidaiņu mirstība (2013. gadā — 4,5 uz 1000 dzimušajiem Latvijā; 2012. gadā — 6,4 uz 1000 dzimušajiem Latvijā).

leM piedāvā ieviest personas kodus bez dzimšanas datiem

Iekšlietu ministrija (leM) sagatavojusi grozījumus ledzīvotāju reģistra likumā, kas paredz, ka pēc 2017. gada 1. janvāra varēs lūgt piešķirt jaunu personas kodu bez dzimšanas datuma norādīšanas, ziņo LETA.

IeM valsts sekretāru sanāksmē iesniegtais likumprojekts paredz noteikt, ka persona, kurai jau piešķirts personas kods ar dzimšanas datumu, pēc 2017. gada vienu reizi brīvprātīgi varēs lūgt piešķirt jaunu personas kodu bez dzimšanas datuma norādīšanas. Piešķirtais kods būs nemainīgs. Līdz ar to turpmāk personas kodi nebūs saistīti ar dzimšanas datumu un tos varēs mainīt tikai gadījumā, ja persona tiks adoptēta. Personas kodu piešķirs Pilsoneības un migrācijas lietu pārvalde.

Jaunais personas kods tiks veidots no vienpadsmit cipariem. Personas koda pirmie cipari būs “32”, bet pārējie cipari automātiski sistēmas ģenerētie nējaušie cipari no 0 līdz 9. Pirmie seši cipari no pārējiem pieciem cipariem var tikt atdalīti ar defisi.

Šobrīd personas kods sastāv no 11 ciparu kombinācijas, kur pēc pirmajiem

sešiem cipariem ir defise, kam seko vēl pieci cipari. Pirmie seši cipari personas kodā sniedz informāciju par personas dzimšanas datumu, no kā var izdarīt virkni secinājumu, piemēram, vecums, horoskopa piederība, dzimšanas dienas esamība kādā noteiktā laikā.

Tādējādi personas koda pirmajā daļā ietvertā informācija ar norādi uz personas vecumu var veidot tiešu un netiešu diskrimināciju uz vecuma pamata gan profesionālajās attiecībās, gan citās jomās.

Jautājums par personas koda atbilstību fizisko personu datu aizsardzības pamatprincipiem aktualizējās jau 2007. gadā, kad Tiesībsarga biroja tika ierosināta pārbaudes lieta pēc Latvijas Ģimenes ārstu asociācijas iesnieguma, jo ārstniecības personām ar ārstniecību saistītajā dokumentācijā, kas pieejama trešajām personām, bija pienākums norādīt savu personas kodu. No cilvēktiesību viedokļa tieši personas koda pirmā daļa satur vislielāko risku ne tikai diskriminācijas elementiem, bet arī no neiejaukšanās personas privātajā dzīvē.

Grozījumi paredz, ka Iedzīvotāju reģistrā joprojām saglabāsies vēsturiskā informācija par personas iepriekšējo

kodu un par personas koda maiņu nepieciešamības gadījumā varēs saņemt attiecīgu izziņu.

Sekas personas koda maiņai ir līdzīgas kā vārda vai uzvārda maiņas gadījumā — personai, kura likumā noteiktajā kārtībā isteno savas tiesības, pēc personas koda maiņas nepieciešams saņemt jaunu personu apliecinošu dokumentu. Citus iepriekš izdotus dokumentus personai pēc personas koda maiņas būs jāmaina tikai gadījumā, ja tas noteikts attiecīgo jomu regulējošos normatīvajos aktos.

Personas koda maiņa neietekmēs personai iepriekš izdoto dokumentu juridisko spēku — gluži tāpat kā šobrīd fakts, ka persona mainījusi uzvārdu nenozīmē, ka tās noslēgtie līgumi vai citi dokumenti ar iepriekšējo uzvārdu automātiski zaudē spēku.

Par iesnieguma iesniegšanu personas koda maiņai valsts nodeva netiks noteikta.

Personas koda maiņai netiks noteikti nekādi ierobežojumi nevienai personu grupai, tajā skaitā personai, kura ir sodīta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu un kurai sodāmība nav dzēsta vai noņemta.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem — 65307058.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī

(otrdien, piektdien).

Pasniegtas Latgales Gada balvas

31. janvāri Preiļu kultūras namā pirmo reizi tika pasniegtas Latgales Gada balvas, ko iniciēja biedrība "Asmu Latgalīts".

Latgales gada balvas devīze skan "Ar domām par Latgali". Kā uzsvēra pasākuma organizatori, Latgales lielākā vērtība ir cilvēki, kas strādā Latgales labā un sekme reģiona izaugsmi, bet lielākais spēks, kas veicina attīstību, ir novada iedzīvotāju vienotība.

Latgales Gada balvai tika pieņemti 35 pretendenti, kurus vērtēja žūrija sešās nominācijās. Par "Latgales gada aktīvāko senioru" tika atzīta **NATĀLIJA RUBĪNE** no Preiļu novada Pelēču pagasta. "Lepnums par to, ka saņemta Latgales balva. Esmu gandarīta un pārsteigta, ka mani bija izvirzījuši vairāki cilvēki," teica Natālija. Runājot par sabiedriskās dzīves aktivitātēm Pelēčos, viņa turpina: "Pagājušais mums bija veiksmīgs gads, Pelēčos realizējām četrus projektus. Ļoti sadarbojos ar jauniešiem, man arī gribētos, lai viņi turpinātu mūsu iesākto. Visi kopā vācām balsis, lai saņemtu atbalstu apskaidrošanas iekārtu iegādei. Sovasar plānots projekts Pelēču jaunatnei kopā ar vecākiem, ir projektu idejas represēto biedrībai "Likteņa ceļš"."

Titulu «Latgales gada aktīvākais jauniešis» saņēma Riebiņu vidusskolas 12. klases skolniece, skolēnu pašpārvaldes prezidente **ANDRA STRUKA**. Andra spēlē teātri, raksta scenārijus latgaliešu valodā, aktīvi iesaistās latgaliešu valodas pulciņa nodarbībās, dejo Riebiņu kultūras centra deju kolektīvā «Strūga», Feimaņu kultūras nama jauniešu deju kolektīvā «Vimyns», bet brīvo laiku pavada laukos pie vecākiem.

Skolasbiedri ir apkoņojuši viedokļus, ka Andra ir jaunie, kura enerģiski iesaistās skolas un pašvaldības sabiedriskajā dzīvē, ir piemērs vienaudžiem, brīvprātīgi un bez atlīdzības veic sabiedriski nozīmīgus darbus novadā, viņa apvieno neformālo jauniešu grupu un aktīvi piedalās dažādās labdarības akcijās. Jaunieši palīdzēja dzīvnieku patversmei, dāvināja pašu darinātas mantas

● Nominācijas "Latgales gada aktīvākais seniors" laureāte Natālija Rubīne no Preiļu novada Pelēču pagasta.

bērniem. Tomēr vislielāko gandarījumu jauniešiem dod jau par tradīciju kļuvusi ciemošanās ar dāvanām sociālās aprūpes centrā «Rušona» Gailišos.

Riebiņu vidusskolas direktore Ineta Anspoka teic: «Varam atzīt, ka šis gads skolā bijis pozitīvu un iedvesmojošu emociju pildīts, par ko jāpateicas Andras vadītajiem jauniešiem, jo viņi ir tie, kas ik dienu iesaistās dažādu aktivitāšu organizēšanā, piemēram, Olimpiskajā dienā, Skolotāju dienā, Draudzīgo rīku skrējienā pēc piparkūkas, pateicības akcijā «Es saku paldies» un citās. Daudzi no šiem pasākumiem kļuvuši par tradīciju, bet iegūtā pieredze būs ļoti nozīmīga meitenes turpmākajā izaugsme. Cienu un augstu novērtēju jauniešu paveikto klases kolektīva, skolēnu pašpārvaldes komandas un skolas dzīves norisēs.»

Andra veido un uztur sakarus ar dažādām organizācijām un institūcijām, tajā skaitā biedrību «Latvijas Sarkanā Krusta Preiļu komiteja», biedrību «Rušonieši — sanākam, domājam, darām», Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju. Pati uzskata, ka dzīvē uzvar tas, kurš piedalās un ir aktīvs, un viss atkarīgs no katra paša — katra doma un katrs pa-

● Ar Riebiņu vidusskolas 12. klases audzēkni, biedrības «Asmu latgalīts» Gada balvas saņēmēju Andru Struku (attēlā centrā ar ziediem) lepojas visa Latgale, bet visvairāk — meitenes pedagogi un pašvaldības pārstāvji. Attēlā no kreisās: Riebiņu vidusskolas skolotāja Inna Zenovjeva, Andras klases audzinātāja Jeļena Saulīte, skolotāja Rita Pudāne, novada domes priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis, Riebiņu vidusskolas direktore Ineta Anspoka un skolotāja Silvija Avotiņa.

veiktais darbs. Arī Riebiņu novada pašvaldības atbalsts motivē jauniešus būt darbīgai un enerģiskai. Tā 2014. gada rudenī Izglītības un zinātnes ministrijas, biedrības «Izdzīvo ideju» un SIA «Civitta Latvija» organizētajā seminārā par jaunatnes līdzdalības attīstību «Jauniešu aktīvas līdzdalības un sadarbības ar pašvaldību veicināšana» Andras vadībā aktīvi iesaistījās arī Riebiņu vidusskolas audzēkņi.

Viens no apliecinājumiem par darbu nozīmīgumam ir Rēzeknes pilsētas pašvaldības iestādē «Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs ZEIMUĻS» notikušais pasākums — Latgales reģiona skolēnu pašpārvalžu salidojums konkurss «Latgales reģiona gada pašpārvalde 2013», kurā Riebiņu vidusskolas skolēnu pašpārvaldes komanda ieguva titulu un balvu «Latgales reģiona gada pašpārvalde 2013».

«Darbojamies, lai Latgales jauniešu dzīvē ir vairāk krāsu, prieka, lai katra mūsu dzīves diena izvirza jaunu mērķi, bet dienas noslēgums atnes gandarījumu. Mēs cenšamies darīt to, kas mums pašiem šķiet vissvarīgā-

kais: organizēt pasākumus, prezentēt skolu, veidot skolas dzīvi interesantāku, radoši pieiet skolas aktivitātēm, mudināt audzēkņus piedalīties konkursos, uzklaut pārējo viedokļus, ietekmēt skolēnu labsajūtu, komunicēt ar skolotājiem, skolēniem, citām skolēnu padomēm, diskutēt par izmaiņām skolas dzīvē, attīstīt aktivitātes, padarīt skolas dzīvi jautrāku.» tā par saviem mērķiem un uzdevumiem saka Riebiņu vidusskolas pašpārvaldes prezidente un balvas «Latgales gada aktīvākais jauniešis» saņēmēja Andra Struka.

Nominācijas "Latgales gada sirds cilvēks" laureāte ir — Inese Muhamberga no Rēzeknes, "Latgales gada labākais lauksaimnieks" — Daugavpils novada zemnieks Alberts Mendriķis, "Latgales gada uzņēmējs" — Valdis un Olga Pauliņi no Krāslavas, bet "Latgales gada ģimene" — Maksimovu ģimene no Viļakas novada.

Biedrība "Asmu Latgalīts" tika nodibināta pirms gada Daugavpilī. Biedrības valdes priekšsēdētāja Anna Šukstule stāsta: "Rīkojam pasākumus jauniešiem

un vēlamies, lai jaunieši aktīvak darbotos gan pie mums, Daugavpilī, gan Latgalē. Parasti tiek uzsvērts, ka svarīgi ir būt par Latgali, runāt latgaliski, taču mēs vēlētos, lai ikviens, arī latvieši vai krievi, kuri šeit dzīvo, būtu par Latgali un justos Latgalē kā mājās. Facebook lapā mēs lietojam latviešu un krievu valodu, jo ir diezgan sarežģīti atrast cilvēkus, kas prot pareizi rakstīt latgaliski. Neskatoties uz to, ka mājās mēs runājam latviski vai krieviski, mums ir svarīgi just piederību Latgalei. Šis ir ļoti skaists novads, zilo ezeru zeme, mūsu mājās. Piederību veido tas, ka tieši Latgalē var justies kā mājās nevis Rīgā vai kur citur. Nekur neuzņem tik silti kā šeit, pie mums. Biedrība ir rīkojusi labdarības pasākumus skolām un piepildījusi bērnu sapņus, ir bijušas dažādas akcijas. Piedalāmies Daugavpils pilsētas pasākumos, lai būtu jauniešiem kas interesants."

Latgales Gada balva tika pasniegta pirmo reizi, bet biedrība "Asmu Latgalīts" tās pasniegšanu sola organizēt arī nākamgad.

I.Šņepste un L.Kirillova

Līvānu novadu darba vizītē apmeklēja labklājības ministrs

Sākums 1. lappusē.

Diemžēl šim mērķim līdzekļi Eiropas fondos nav paredzēti. Arī pilsētvides projektos visa nauda tiek novirzīta uzņēmējdarbībai, līdzekļi netiek paredzēti izglītības vai sociālās jomas objektiem. No pašvaldības budžeta sociālās mājās ierīkošanai līdzekļu nepietiks. Dome nevar šos jautājumus atrisināt bez Labklājības ministrijas palīdzības līdzekļu iegūšanai no Eiropas Savienības fondiem. Ja šo jautājumu nerisināsim valstiskā līmenī, tad drīz varam nonākt ļoti sarežģītā situācijā, uzsvēra Andis Vaivods. Līvānos ir ļoti liels dzīvokļu fonds, bet iedzīvotāju maksāspēja par komunālajiem pakalpojumiem — viena no zemākajām Latvijā. Cilvēki ir gatavi pārcelties uz sociālo māju, kur dzīvošanas izmaksas būtu ievērojami zemākas, tādē-

jādi atvieglot šai sabiedrības daļai dzīvošanu. Viņš atklāja, ka ir arī otrs variants — alternatīvās aprūpes pakalpojumu centra «Rožlejas» paplašināšana, kam tāpat vajadzīgi līdzekļi. Šim nolūkam pašvaldība jau iegādājusies «Rožlejam» līdzās esošās telpas. Līvānu novadā nevarīgu cilvēku aprūpēšanai ir izveidota divpakāpju sistēma. Slimnīcā ir ilgstošas sociālās rehabilitācijas un aprūpes nodaļa, kurā tiek izmitināti slimi un veci cilvēki, kas paši nevar pārvietoties. «Rožlejas» dzīvo tie, kas var minimāli sevi aprūpēt, ir staigājoši. Trešā sociālās palīdzības pakāpe, kā tas ir, piemēram, Somijā, ir tāda, ka cilvēki, kas nevar uzturēties savos dzīvokļos, apmaksāt komunālos maksājumus, paši pagatavot ēdienus, dzīvo vienuviet, kur pieejama medicīniskā aprūpe, ēdināšana. Šādu māju varētu

iekārtot «Rožlejas», kur līdzās jau ir piemērotas telpas. Tādējādi arī Līvānu novadā varētu izveidot trīspakāpju sociālās palīdzības sniegšanu.

Aprūpes centra «Rožlejas» vadītāja Gunta Jaudzema iepazīstināja ar situāciju šajā iestādē, kura darbojas jau piekto gadu. Centrs ļoti īsā laikā tika piepildīts ar klientiem. Pašlaik jau izveidots rinda, kas nozīmē, ka ir daudz vientuļu cilvēku. Bieži vien vēlēšanos «Rožlejas» dzīvot izteic tādi veci cilvēki, kuru tuvinieki devušies darbā uz ārzemēm. Šie cilvēki sevi daļēji var aprūpēt, bet centra pakalpojumus izmantotu, piemēram, lai pirktu ēdināšanas pakalpojumu vai kādu citu. Pašreizējās telpas ir pilnībā aizņemtas, bez tam jau tagad centrā būtu vajadzīga kapela, kā arī dažas citas lietas, ko nevar atļauties telpu trūkuma dēļ. Kaut arī par

uzturēšanos «Rožlejas» maksā tā iemītnieki (90 procentus no savas pensijas), kā arī viņu bērni, tomēr arī pašvaldība ik gadus iegulda ievērojamus līdzekļus centra uzturēšanai, tos paredzot savā budžetā.

Runājot par slimnīcu, Andris Vaivods uzsvēra, ka 2002. gadā to vispār gribēja slēgt, bet domes deputāti darija visu, lai to paturētu, un pašlaik slimnīca darbojas, taču arī šeit jūtams telpu trūkums. Ar projektā iegūtiem līdzekļiem te sekmīgi tika ieviesti rehabilitācijas pakalpojumi iedzīvotājiem. Pēc projekta beigām pakalpojumu vēl gadu finansēja no pašvaldības budžeta.

Diskusijā piedalījās arī SIA «Līvānu slimnīca» valdes priekšsēdētājs Vadims Krimans, slimnīcas sociālā darbiniece Sarmīte Driksna, Rudzātu speciālās internātpamatskolas direktors Edgars

Vaivods, novada bāriņtiesas, Nodarbinātības valsts aģentūras Preiļu filiāles Līvānu klientu apkalpošanas centra, biedrības «Baltā māja» pārstāvji.

Tika pārrunāti jautājumi arī par bezdarbu un subsidētajām darba vietām, kam šogad paredzams finansējums tikai no valsts budžeta, bez Eiropas fondu atbalsta. Līdz ar to bezdarbnieku iesaistīšana sabiedriski derīgos darbos vairs nebūs tik plaša kā iepriekš. Tāpat tika minēti aktuālākie jautājumi bāriņtiesu darbībā. Uzsvērts, ka Līvānu novadā ir tikai trīs audzģimenes, tāpēc audzģimeņu kustība jāpaplašina, lai krīzes situācijā nonākušos bērnu varētu ievietot audzģimenes, nevis valsts institūcijās.

Vizītes turpmākā gaitā ministrs devās uz Ludzas, Zilupes, Kārsavas un Viļakas novadiem.

L.Rancāne

AGLONAS NOVADĀ

Brīvā laika pavadīšanas centrs «Strops» kļūst arvien populārāks

Četrus pastāvēšanas gadu laikā arvien lielāku popularitāti iemanto Aglonas bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs «Strops». Ejot līdzīkam, informācija par centra aktivitātēm regulāri ir pieejama sociālajos tīklos — www.draugiem.lv/centrs, kur reģistrējušies 975 dažāda vecuma sekotāji un pērn to apmeklējuši 23 184 reizes, kā arī [@BJC_Strops](https://twitter.com/BJC_Strops). Par «Stropa» ikdienu stāsta tā vadītāja Lolita Kaļāne.

Centrs piedāvā plašas brīvā laika pavadīšanas iespējas bērniem un jauniešiem. Iespējams spēlēt galda spēles, daudzfunkcionālās un attīstošās spēles, darboties ar lego. Pērn spēļu klāsts papildināts, iegādātas astoņas jaunas galda spēles, viena

āra spēle, konstruktori un lego komplekti, deju paklājs. Jaunākie bērni labprāt skatās multfilmās, citi klausās mūzikas ierakstus. Ir iespēja izmantot internetu, kas jaunajai paaudzei ir ļoti svarīgi.

Novada jauniešiem pērn bija iespēja apmeklēt neformālās izglītības pulciņus «Es protu», «Datorpulciņš», «Veselības vingrošana», «Radošā angļu valoda», «Prasmju lāde», «Radītprieks», «Meistarstiķis», attīstīt un pilnveidot savu dejojot-prasmju pulciņus «Ritma dejas» un «Zumba». Savukārt pirmsskolas vecuma bērni labprāt apmeklē tautas deju nodarbības. Daudzi iecienījuši iespēju rīkot dzimšanas dienu ballītes centra telpās.

Sadarbībā ar izglītības darba speciālistiem interešu izglītības jomā un novada izglītības iestādēm tika organizēti novada

interesu izglītības pasākumi. Bija konkurss «Anekdošu virpulis 2014», konkurss izstāde «Lidice 2014», novada dzejas un dziesmu festivāls «Milestības pasaule un es tajā», jauno vides pētnieku forums «Skolēni eksperimentē», vides izziņas spēļu konkurss «Iepazīsti vidi», vokālās mūzikas konkurss «Balsis 2014», novada skatuves runas konkurss, konkurss izstāde «Trejdeviņas saules lec».

Centrā tika organizēti semināri novada izglītības iestāžu pašpārvalžu līderiem un dalībniekiem, semināri skolu direktoriem, skolotājiem, klašu audzinātājiem. Pagājušajā gadā «Stropam» bija laba sadarbība ar biedrību «Neaizmirstule», kad projekta «Iedzīvotāju aktivitātes Aglonas novadam» ietvaros bērni varēja gūt jaunas iemaņas hobijsdarbnīcās «Nāc un dari!» un sadzīves prasmju nodarbībās «Es

to protu». Jaunieši darbojās atbalsta grupā «Vienaudži vienaudžiem», «Motivācijas skolas» nodarbībās. Tika īstenots projekts «Neformālās izglītības aktivitāšu nodrošināšana Aglonas novada jauniešiem», kad apguva dekupāžu, filcēšanu, piedalījās biedrības «Papardes zieds» rīkotajā seminārā, rada jaunas idejas stila un imidža konsultācijā.

Centra vadītāja teic, ka arvien pieprasītāki kļūst spēļu bibliotēkas pakalpojumi. Piemēram, pērn dažādas spēles tika izsniegtas 155 reizes. Jauns un pieprasīts ir tūrisma resursu punkta un resursu punkta jaunajiem vecākiem pakalpojums. Šī daudzveidība liecina, ka novada bērniem un jauniešiem ir plašas iespējas sevi apliecināt un lietderīgi pavadīt no mācībām brīvo laiku.

Sagatavoja L.Kirillova

PREIĻU NOVADĀ

Jo labāk šķiro atkritumus, jo mazāk jāmaksā

SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļa pērn strādājusi ar pozitīviem rezultātiem, bet salīdzinot ar 2013. gadu, atkritumu šķirošanas liknīte ir gājusi uz augšu, prieku pauž SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītāja Vineta Igolniece.

Pieaug izmaksas

SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļas apkopotie dati liecina, ka aizvadītajā gadā uz Dienvidlatgales starppasvaldību organizācijas poligonu «Ciniši» Demenē no Preiļu un Vārkavas novada aizvestas 2079 tonnas sadzīves atkritumu, uz Demeni veikts 181 reiss. SIA «Preiļu saimnieks» maksā poligonam deponēšanas maksu 20,28 eiro par tonnu un dabas resursu nodokli 12 eiro par tonnu atkritumu. 2014. gadā šīs izmaksas bija nedaudz vairāk par 67 000 eiro.

Ja salīdzinām ar 2013. gadu, tad

deponēšanas maksa (kopā ar dabas resursu nodokli) ir palielinājusies gandrīz divas reizes. Tādēļ ir jādodomā, kā samazināt atkritumu daudzumu, kas tiek nogādāts Demenē. Labākā iespēja ir šķirošana – jo vairāk šķirojam, jo lielāka iespēja, ka uz Demeni nogādāto atkritumu daudzums nepalielināsies, un atkritumu apsaimniekošanas izmaksas iedzīvotājiem nebūs jāpaaugstina.

Jāšķiro ar prātu

Atkritumu šķirošanu 2007. gadā SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļa sāka ar kartona nodošanu otrreizējai pārstrādei. Nākamajā gadā pirmo reizi tika nodoti pārstrādei elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi, bet šobrīd tiek šķirotas jau trīspadsmit atkritumu pozīcijas: makulatūra, dienasgaismas lampas, stikla iepakojums, logu stikls, PET pudeles, plēve, tetrapakas, alumīnija iepakojums, metāla iepakojums, autoriepas un HDPE cietā plastmasa.

«Varētu vēlēties, lai pilsētas iedzīvotāji rūpīgāk attiecas pret šķirošanu. Ne tikai sašķirotu atkritumu kvantitāte ir svarīga, bet arī kvalitāte,» atgādina Vineta Igolniece. Nešķirotāji ir tie, kuri mazāku uzmanību pievērš konteineriem un savus sadzīves atkritumus izmet, kurā konteinerā pagādās. Ja makulatūrai paredzētajā konteinerā sagāz slapjas pārtikas atliekas, papīrs tiek sabojāts un nav derīgs atkārtotai pārstrādei.

Šķirošana ir pieejama ikvienam

Šobrīd Preiļu pilsētā ir izveidoti divdesmit dalīti vāktu atkritumu šķirošanas punkti, no tiem trīs – Rēzeknes ielā 32, Daugavpils ielā 29 un Saltupes ielā –, ierīkoti aizvadītajā gadā. Dalīti vāktu atkritumu šķirošanas punkti izveidoti arī Līčos un Aizkalnē, kur konteineri piepildās diezgan ātri. Kā pastāstīja Vineta Igolniece, atkritumu apsaimniekošanas daļa jau strādā pie tā, lai ieviestu dalītu atkritumu

šķirošanu Saunas pagastā un Vārkavā, kur nepieciešami jauni konteineri šķirojamiem atkritumiem un arī jāiekārto šķirošanas punktu laukumi.

Daudzi Preiļu un Vārkavas novada iedzīvotāji aktīvi izmanto iespēju pārstrādei derīgos sadzīves atkritumus atvest un nodot atkritumu šķirošanas laukumā Preiļos, Rīgas ielā 4, kur tos pieņem bez maksas. Ir bijis gadījums, kad kāds apzinīgs cilvēks ir atvedis un pārstrādei nodevis vienu vienīgu dienasgaismas lampu, apzinoties, cik svarīga ir šādu lampu pareiza utilizācija, lai tajās esošais dzīvsudrabs nekaitētu cilvēkiem un nenonāktu dabā.

Zemnieku saimniecībās viena no aktuālākajām ar atkritumu apsaimniekošanu saistītajām problēmām ir lauksaimniecībā izmantoto plēvju utilizācija.

I.Šņepste,
SIA «Preiļu saimnieks»
sabiedrisko attiecību
speciāliste

Raiņa muzejs Jasmuiža piedāvā dzejnieka 150. jubilejas gadā

Raiņa 150. jubilejas gadā Jasmuižā vienīgais no Memoriālo muzeju apvienības Raiņa muzejiem, kurš šogad būs atvērts apmeklētājiem. Raiņa un Aspazijas vasarnīcā, kā arī dzejnieku memoriālajā dzīvoklī Rīgā notiek atjaunošanas darbi, lai 2016. gadā tie vētu durvis apmeklētājiem jaunā veidolā un ar mūsdienīgām ekspozīcijām. Jasmuižā, kā parasti, 1. maijā sāks vasaras sezonu un būs atvērta apmeklētājiem līdz 31. oktobrim.

Arī Jasmuižā vienā no muzeja ēkām pašlaik norit būvdarbi (projekts «Latgales tradicionālās kultūras un amatu mājas izveide Raiņa muzejā Jasmuižā», Lauku atbalsta dienesta Lauku attīstības programmas pasākums «Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana») un plānots, ka jau jūnijā ēkas atjaunošana tiks pabeigta. Tās atklāšanas pasākums notiks

8. augustā, kad muzejā būs arī keramikas cepla kurināšana un atvēršana.

Latgales tradicionālās kultūras un amatu mājai tiks nomainīts jumts, ierīkota apkure, izveidota kanalizācijas sistēma, ēkā tiks ierīkota Latgales keramikas ekspozīcija, krājuma telpas, būs neliela izstāžu zāle un muzejpedagoģisko nodarbību telpa, kur apmeklētājiem piedāvāsim dažādas programmas un iespēju radoši darboties, popularizējot novada tradicionālo kultūru un amatu prasmes. Pašlaik notiek darbs pie jaunu programmu sagatavošanas un projektu izstrādes.

Sakarā ar remontdarbiem līdz 8. augustam nebūs pieejama Latgales keramikas ekspozīcija, bet joprojām būs skatāma Rainim veltītā ekspozīcija, kā arī A.Paulāna keramikas darbnīca – ceplis. Tāpat šogad Jasmuižā plānoti dažādi pasākumi, sākot ar Muzeju nakts sarīkojumu 16. maijā, ikgadējo keramikas cepla kurināšanu 8. un 9. augustā, Dzejas

dienām, izrādēm u.c. Piedāvāsim programmu «Latgalešu kāzu tradīcijas, kāzu un apdziedāšanās dziesmas» ar īpašo līdzī dziedāmo latgalešu kāzu un apdziedāšanās dziesmu karaoke disku, kā arī programmu jaunlaulātajiem un viņu viesiem, slēpņošanas spēli muzeja parkā un iespēju izšūpoties lielajās šūpolēs, kurām, pateicoties Preiļu pašvaldības atbalstam, 2014. gadā veikts kapitālais remonts.

Jau drīzumā tiks izsludināts muzeja rīkotais vizuālo un vizuāli plastisko darbu konkurss bērniem no piecu līdz 12 gadu vecumam «Zelta sietiņš», kuram darbus iesūtīt varēs līdz 24. aprīlim. Konkurss noslēguma un uzvarētāju apbalvošanas pasākums, kā arī godalgoto darbu izstādes atklāšana plānota 16. maijā Muzeju nakts ietvaros.

Jau 6. martā sadarbībā ar Preiļu galveno bibliotēku muzejs piedāvās nupat iznākušās grāmatas «Sirdsmiļo brālīt!» prezentācijas pasākumu Preiļu bibliotēkā.

Kā sadarbības partneris mu-

zejs piedalās skatuves runas konkursa «Saules un Mēness gaismā» organizēšanā un vērtēšanā. Konkursa dalībnieku vērtēšana plānota 27. martā, un tā laureātiem ar Raiņa vai Aspazijas dzejoli vai prozas darbu būs iespēja uzstāties Jasmuižā Muzeju nakts pasākumā.

Savukārt 23. maijā notiks tūrisma rallijs «Manu jaunu dienu zeme», ko organizē tūrisma portāls «atputasbases.lv» sadarbībā ar Raiņa muzeju. Braucienā tiks iekļautas Raiņa bērniņas un jaunības dzīves vietas, tajā skaitā arī Jasmuiža, kur rallija dalībniekiem būs iespēja iepazīt gan jaunieti Jāni Pliekšānu, gan Latgales keramikā, veicot dažādus interesantus un atraktīvus uzdevumus.

Ap Jāņiem brīvdabas estrādē plānots Lubānas amatiereteātra uzvedums ar Raiņa un Aspazijas milas dzeju.

18.-20. septembrī Preiļos un Jasmuižā notiks Jauniešu Etno dienas, kuras līdz šim bijušas jau vairākas reizes – mājvietu rodot

gan Liepājā, gan Saldū, gan Viļakas novadā, gan Alsungā, gan Rēzeknē, katrā vietā uzmanību koncentrējot uz attiecīgā novada tradicionālo kultūru un tās vērtību apguvi dažādās lekcijās, meistarklasēs un praktiskajās nodarbībās. 2015. gada Jauniešu Etno dienas paredzētas Jasmuižā, akcentējot Preiļu novada folkloras un lietiskās mākslas bagātības, un Raiņa 150. jubilejas gadā pievērsot jauniešu uzmanību dzejnieka veikumam tradicionālās kultūras apzināšanā. Jauniešu Etno dienu izskaņā 20. septembrī Jasmuižā brīvdabas estrādē plānots muzikāls iestudējums «Kāzas Latgalē».

Ja tiks atbalstīti muzeja sagatavotie projekti, Jasmuižā notiks vēl arī citi pasākumi un aktivitātes, tāpēc sekojiet līdzi informācijai Memoriālo muzeju mājaslapā un Preiļu novada mājaslapā www.preili.lv.

S.Brūvere,
Raiņa un Aspazijas muzeja
vadītāja vietniece

Piedalās un gūst panākumus konkursā “Daugavpils kocermeistars 2015”

Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolā notika I Starptautiskais Jauno koncertmeistaru konkurss **Daugavpils kocermeistars 2015**, informē J.Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skolas lietvedības pārzine Zinaida Augustāne.

Konkurss tika rīkots ar mērķi atjaunot mūziķa – koncertmeistara prestižu, attīstīt

un popularizēt koncertmeistara profesiju. Piedalīties konkursā tika aicināti audzēkņi trijās vecuma grupās: A grupa – mūzikas skolu 7. – 9. klases audzēkņi, B grupa – mūzikas vidusskolu I – II kursu audzēkņi, C grupa – mūzikas vidusskolu III – IV kursu audzēkņi. Solisti – ilustratori varēja būt vokālisti, instrumentālisti, gan audzēkņi, gan pedagogi. Konkursa programmā visu grupu dalībnieki atskaņoja

dažāda stila un rakstura skaņdarbus.

Līvānu novadu konkursā pārstāvēja J.Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skolas audzēkne **Brigita Mālniece** (pedagoģe Veronika Ivanova) un savā grupā ieguva trešo vietu.

Ar **Atzinību** tika novērtēti arī saksofona spēles solista – ilustratora **Matīsa Lojāna** (pedagoģis Jānis Gulbis) sniegums. Brigita un Matīss katrs atsevišķi ir

vairākkārt piedalījušies dažādos konkursos un guvuši arī ievērojamus panākumus, taču kopā audzēkņi muzicē pirmo gadu.

Cerams, ka pirmais šāda veida reģionā organizētais konkurss mūzikas skolu jauniešiem pianistiem dos impulsu koncertmeistara profesijas apguvei un akcentēs ansambļa muzicēšanas nozīmību, iespējas un pozitīvo iedarbību uz māksliniecisko izaugsmi.

Gatavošanās skolēnu dziesmu un deju svētkiem iziet finiša taisnē

Aizvien straujākus apgriezienus uzņem gatavošanās XI Latvijas skolēnu dziesmu un deju svētkiem, kas šovasar notiks Rīgā no 6. līdz 12. jūlijam. Paredzams, ka koru noslēguma koncertā «Manā dziesmā tu...» Mežaparka Lielajā estrādē piedalīsies 12 500 bērni, deju koncertā «Līdz varavīksnei tikt» Daugavas stadionā — 15,5 tūkstoši bērnu.

Pūtēju orķestri, folkloras kopas, mūsdienu deju dejotāji, bērnu mākslas izstāde, radošās darbnīcas, kokļu mūzika, garīgā un simfoniskā mūzika, un kur nu vēl skaistais gājiens, — Latvijas bērni svētku nedēļā kārtējo reizi Eiropai un pasaulei rādīs savus talantus, savas zināšanas, savu stāju. Bet pirmām kārtām viņi ieliks mos savus vecākus, ģimenes, savus skolotājus, savas pašvaldības, kuras spēj nodrošināt bērnu līdzdalību unikālajā latviešu tautas gara spēka apliecinājumā — dziesmu un deju svētkos.

Par gatavošanos piedalīties dziesmu svētkos stāstīja divu lielāko novadu — Līvānu un Preiļu — kordinatori, kuriem uzticēts atbildīgais uzdevums — aizvest savējos uz svētkiem. Aiz muguras liels darbs — svētku repertuāra apguve. Neskaitāmas mēģinājumu stundas, sviedri un nogurums, kam cauri iets ar vēlēšanos būt svētku dalībnieku pulkā Rīgā. Kori un deju kopas apgūto repertuāru pašlaik pieslēp. Priekšā — skates. Vispirms novadu, starpnovadu, pēc tam — reģionālās ar Rīgas žūrijas piedalīšanos. Uz svētkiem dosies labākie no labākajiem.

Svētkiem gatavojas nopietni

Preiļu novadu skolēnu gatavošanos Dziesmu un deju svētkiem koordinē Preiļu bērnu un jauniešu centra direktore **Aija Caune**. Savukārt deju kopu darbību koordinē **Gaida Ivanova**, korus — **Ilze Rožinska**. Gatavošanās notiek ļoti citīgi, «Novadniekam» atzina Aija Caune, kā mēdz teikt, gatavošanās nākošajiem dziesmu un deju svētkiem sākas tūlīt pēc tam, kad beigušies iepriekšējie. Var cerēt, ka Preiļu novadu svētkos pārstāvēs deviņas Preiļu 1. pamatskolas, Preiļu Valsts ģimnāzijas (PVĢ), novada kultūras centra un bērnu un jauniešu centra tautas deju kopas, ko vada Gaida Ivanova un Ilze Broka, Preiļu 1. pamatskolas 5. — 9. klašu meiteņu koris «Preilene»

(dirīģē **Oļegs Koļesņičenko** un **Intars Mežinieks**) un Preiļu Valsts ģimnāzijas koris (Ilze Rožinska), mūzikas un mākslas skolas un novada kultūras centra jauniešu pūtēju orķestris (**Oļegs Koļesņičenko**, **Jānis Livdāns**). Tāpat svētkiem gatavojas PVĢ folkloras kopa «Rūtoļi» (Ilze Rožinska). Tiek plānots, ka novadu pārstāvēs 330 dalībnieki, kopā ar pavadošajām personām — 376.

Sarēķināts, ka no domes budžeta, nerēķinot transporta izdevumus, dziesmu svētku aktivitātēm nepieciešami 54 000 eiro. Tas attiecas ne vien uz tiešo svētku laiku, bet arī uz visām aktivitātēm, kas saistītas ar gatavošanos, sākot ar skatēm. Aptuveni 20 000 eiro no šīm izmaksām finansēs valsts.

Dalībnieku ēdināšanai svētku laikā valsts vienam bērnam paredzējusi septiņus eiro dienā, pašvaldībai jāpiemaksā vēl trīs eiro. Svētku dalībnieki no Preiļu novada dzīvos Rīgas tūrisma un radošo industriju tehnikumā, kas piedāvā trīsreizēju ēdināšanu dienā par šādu cenu. Šajā izglītības iestādē preiļnieši apmetīsies pirmo reizi, taču izdevīgums ir tajā ziņā, ka skola atrodas līdzās stadionam «Daugava». Transporta pakalpojumi, lai nokļūtu uz mēģinājumiem, nebūs vajadzīgi.

Cik kvalitatīvi mūsu dejotāji ir strādājuši līdz šim, liecina tas, ka skolotājas **Gaidas Ivanovas** vadītās piecas deju kopas ir uzaicinātas piedalīties horeogrāfiskajās ainās un gatavo īpašu programmu. Šie dejotāji uz Rīgu dosies jau 4. jūlijā, pārējie sāks pievienoties 6. jūlijā. Iepriekš svētkos bija divi deju koncerti, bet šajā reizē paredzēti četri koncerti un viens ģenerālmēģinājums, jo pieprasījums pēc tiem ir ļoti liels. Svētku repertuārā iekļautas jaunradēs dejas, arī «Abrama polka», kuras horeogrāfe ir **Gaida Ivanova**.

Svētku emblemā šoreiz ir dziedošs putniņš, bet filozofija — burtošana. Alfabētā ir 33 burti, un ar šo skaitli, kā arī ar katru burtu atsevišķi saistīti daudzi pasākumi. Piemēram, Preiļu novada dalībniekiem ir jāgatavo stāstījums par savu novadu, lai katrs vārds sākas ar burtu «p».

Deju kopām skate ar Rīgas žūriju notiks 6. martā Preiļu kultūras namā. Skatē piedalīsies arī dejotāji no Aglonas un Riebiņu novadiem. Pirms tam paredzēti divi sadanči — 5. februārī 1. — 4. klašu dejotājiem un 11. februārī 5. — 9. klašu dejotājiem Riebiņu kultūras namā, kā arī skate novada ietvaros 25. februārī.

Tomēr skates rezultāti — da-

● Ar savu raito dejas soli skatītājus vienmēr iepriecina Preiļu Valsts ģimnāzijas dejotāji.

Foto: I.Kirillova

libnieki, kas tiks uzaicināti uz svētkiem, būs zināmi ne agrāk par 20. maiju, kad būs notikušas skates visos reģionos.

Koriem atlasēs skate, kurā dziedātājus vērtēs jau Rīgas žūrija, paredzēta 29. aprīlī Preiļos. Tajā piedalīsies arī Aglonas un Līvānu kori. Pirms tam, 16. aprīlī, notiks novada skate, kurā vēlēšanos piedalīties izteicis arī Līvānu vidusskolas koris. Jau 3. februārī Preiļos notiek kopmēģinājums, kurā piedalās kori, kas pēc tam piedalīsies skatē. Uz kopmēģinājumu ieradies svētku virsdiriģents **Edgars Vītols**. Martā paredzēts vēl viens kopmēģinājums.

Arī folkloras kopām un pūtēju orķestriem būs savas skates — 23. aprīlī Līvānos tiksies folkloras kopas, pūtējiem — 14. martā Jēkabpilī.

Tāpat skatēs tiks vērtēti lietiskās mākslas pulciņu darbi, martā — bērnu un jauniešu centrā. Labākie tiks izvirzīti uz izstādi Daugavpilī, kur vēlreiz notiks atlase. Vokālās grupas sacentīsies konkursā «Balsis», kura pirmā kārtā Preiļos notiks 2. martā. Atlase būs ļoti stingra, jo, lai iekļūtu 300 labāko skaitā, kas piedalīsies tautas mūzikas koncertā, jābūt gan labam dziedājumam, gan repertuāram, gan citām lietām.

23. maijā paredzēts svētku ieskaņu koncerts Preiļos, kur sabiedrība varēs novērtēt, kā novada bērni sagatavojušies XI Latvijas skolēnu dziesmu un deju svētkiem.

Darbojas arī novada rīcības komiteja, kurā ir novada domes

priekšsēdētāja **Maruta Plivda**, izpilddirektors **Vladimirs Ivanovs**, jaunatnes lietu speciāliste **Santa Ancāne**, pedagoģes **Gaida Ivanova**, **Ilze Rožinska**, **Aija Caune**, domes ekonomiste **Lilija Ostrovska**, kas pieņem visus svarīgākos lēmumus attiecībā uz piedalīšanos dziesmu un deju svētkos.

Par daudzām lietām šoreiz būs jāpadomā bērnu vecākiem. Viņi tiks aicināti uz sanāksmēm un informēti par dažādiem jautājumiem saistībā ar bērnu veselību, atbildību par to.

Pirmo reizi piedalīsies arī bērnudārza bērni

Līvānu novadā gatavošanos skolēnu dziesmu un deju svētkiem koordinē bērnu un jauniešu centra metodiķe **Aija Skarbiniece**.

Provizoriski paredzams, ka skolēnu dziesmu un deju svētkos Rīgā Līvānu novadu pārstāvēs 350 skolēni, pastāstīja **Aija Skarbiniece**. Galvenokārt tie ir tautas deju dejotāji. Repertuāru apguvuši un pretendē uz piedalīšanos 10 deju kopas no Līvānu 1. vidusskolas, Rožupes, Jersikas, Jaunsilvas pamatskolas, pirmo reizi — arī pirmsskolas izglītības iestādes mazo bērnu kopa. Dejtāju virsvadītājs novadā ir **Andrejs Usārs**. Svētkiem gatavojas arī Līvānu 1. vidusskolas 5. — 12. klašu koris — 48 dziedātāji **Lilijas Zāranes** vadībā. Gatavojas arī folkloras kopa «Ceiru-

leits» ar divām grupām (vadītāja **Anna Kārkle**). Šogad dziesmu svētkos piedalīsies arī bērni ar īpašām vajadzībām, tāpēc braukšanai uz Rīgu gatavojas Rudzātu speciālās internātpamatskolas bērnu ansamblis, ko vada **Līga Gžibovska**. Viņiem ir speciāla programma «Mēs rakstām sevi dziesmu svētkos». Savu dziedāšanas māku pilnveido un slīpē novada skolu vokālās grupas. Tāpat kā dejotājiem un koristiem viņiem vēl priekšā skates un atlases, bet viens no galvenajiem pretendentiem būt svētku dalībnieku vidū ir vokālā studija «Spurgaliņas», ko vada **Skaidrīte Bulmeistere**. Vokālo ansambļu skates «Balsis» pirmā kārtā novada mērogā paredzēta 3. martā, pēc tam būs jākonkurē ar pārējām Latgales vokālajām grupām. Tāpat uz dalību svētkos cer teātra sporta grupas **Lidijas Prisjaginas** vadībā. Labākie tiks noskaidroti Latgales mēroga skatē 20. februārī. Lietiskās mākslas jomā sevi parādīt gatavojas astoņas darbnīcas. To veikums vispirms tiks vērtēts skatē Līvānos, pēc tam labākie darbi piedalīsies Latgales skatē Daugavpilī. Šo jomu koordinē **Eleonora Pastare**. Tāpat ir iespēja svētkos piedalīties ar vides spēlēm.

Svētku dalībniekiem no Līvāniem nakstmājas sarunātas **Oskara Kalpaka Rīgas tautas daiļamata pamatskolā Skrindu ielā 1**. Tā ir renovēta un pilnīgi atjaunota skola, un svētku dalībniekus uzņems pirmo reizi.

«Esam eksperiments Lielā Zinātnieka mēģenē»

Šiltīte, kas liecina, ka dažādo šķirņu āboli, ābolu un plūškoka sula nāk no Livānu novada Sutru pagasta, jau vairākus gadus manāma visos vietējos gadatirgos gan rudenī, gan Ziemassvētkos. Āboli, kā ierasts, kastēs, bet sula gan nevis burkāns vai pudelēs, bet tādos īpašos polietilēna maisos ar pumpīti.

Preci *andelē* stalts un smaidīgs kungs. Otomārs. Otomārs Ušackis — viņš stādās priekšā un spiež roku. Tad arī sarunājam, ka tiksimies Onckuļu sādžas «Veclaudās». Kad tur ierodamies, nākas pārliecināties, ka saimniekam patīk jokot un pavilkt uz zoba. Apjautājoties par milzīgo sanbernāra šķirnes suni, kas mums laiski uzrej no kaimiņu pagalma, Otomārs saka — nevajag baidīties, viņš jau neko ļaunu, tikai ar zobiem aiz rokas saņems, nu varbūt kādu kaulu nejauši pārkodīs. Skaidrs, ka sunim ne prātā nenāk tēlot Bāskervilu briesmoni, bet Otomāra kungam pašam acis velniņi danco.

Ko pensionāram pilsētā darīt?

«Mēs bijām liela ģimene, es — septītais no astoņiem bērniem. Visi izauga un aizlidoja. Tēvs ar māti veci palika, pārcēlās uz Livāniem, bet māju pārdeva,» stāsta «Veclaudu» tagadējais saimnieks. Sākoties jaunās Latvijas laikiem, Otomāram radusies izdevība senču māju nopirkt. Tā arī izdarījis — pārdevis Rīgā garāžu un nopircis māju. Nekāda dižā, sašķiebusies un greiza. Sākumā remontējais, lai varētu iemīnāties.

Desmit gadi pagājuši, kopš pārcēlies uz Onckuļiem. Iestādījis divus hektārus ābeļdārzu, upenes, jāņogas, iekārtojis bišu dravu. Gudrības apguvis no grāmatām, šo to prakšē, ar padomu bišu lietās palīdzējis draugs. Līdz tam saskares ar lauku dzīvi nav bijis. Kā aizbraucis 14 gadu vecumā no mājām, tā visu laiku pilsētā. «Limbažos pabeidzu arodskolu, iekārtojos Rīgā darbā. Tad paņēma armijā un aizveda uz Sibīriju. Pēc dienesta pāris gadus pabraukāju jūrā. Tikai tad sāku strādāt savā profesijā zinātniskās restaurēšanas pārvaldē. Biju krāsotājs, meistars, darbu vadītājs, tad aizgāju uz *augšu* — par visādiem priekšniekiem strādāju,» savu biogrāfiju īsumā izklāsta Otomāra kungs. «Biju namu pārvaldnieks, nodaļas vadītājs pilsētas izpildkomitejā. Vienpadsmit gadus Medicīnas akadēmijā nostrādāju, biju vecākais inženieris celtniecības jautājumos.»

Kas pamudināja braukt uz laukiem? Pensija. Ko pilsētā pensionāram iesākt? Un visu laiku bijusi sajūta, ka kāds vilktin velk šurp. Jābrauc.

Nemākam kooperēties

Kamēr ābelītes vēl mazas, pirmie sākuši ražot ogulāji. Apkārtnē zināms ne viens vien censonis, kas savulaik iestādīja upeņu laukus, bet beigās izrādījās, ka ogu īsti nevienam nevajag. Kā tas sanāk?

«Mēs nekādi nemākam vai negribam apvienoties. Ja kooperētos, viss būtu, kā vajag. Realizēt ogas nebūtu problēmu, arī novākšanai varētu kombainu iegādāties. Lasīt ar rokām var tikai priekš *zaptēs* burciņas. Arī mēs reizēm salasām pārdesmit kastes un aizvedam uz tirgu. Sevišķi labi Rīgā pērk pirmās upenes, bet līdz Rīgai jātiek. Kamēr izbraukā tos gaisa gabalus turp un šurp, naudas vairs nav. Kad iemācīsimies kooperēties, cits citam uzticēties, tad varēs arī audzēt ogas, pārdot un pelnīt,» spriež dārzkopis. Bet pagaidām jāzītie, kā māc, piemēram, pārstrādāt ogas sulā.

Dažādība vajadzīga

«Veclaudu» zeme ir dāsna, te aug ne vien upenes un jāņogas, bet arī avenas.

● Ziemā. Sniegs. Livānu novada Sutru pagasta Onckuļos zem vecās ābeles kuplajiem zariem sēž «Veclaudu» saimnieks Otomārs Ušackis. Ja būtu vasara, viņš, visticamāk, uzrautu kādu meldiņu uz viena no saviem trim akordeoniem.

● «Pagaidām ziema manām bitītēm ir bijusi ļoti labvēlīga. Kaut nu pavasaris nesagādātu raizes,» teic bitenieks un uzmanīgi ieklausās. Vai stropā viss kārtībā? Foto: I.Kirilova

Dārzkopībā vajadzīga dažādība, uzskata Otomāra kungs. Tāpēc viņam ražo arī tāds retums kā plūškoks. Krietna aleja jau iestādīta. Tas esot jāredz, cik skaisti izskatās, kad pavasari plūškoki zied — kā kupenas. Un rudenī atkal dekoratīvi izskatās milzīgie ogu ķekari.

Viņš iecerējis plūškoku audzi paplašināt, iestādīt vēl vienu aleju gar diķmalu, gar upes krastu. Atmiņā gan cita ainava — kāda Feimanka izskatījās bērniībā. Ar tīru ūdeni, ar koptiem krastiem, pilna ar vēžiem un zivīm. Tagad viss vienās kritālās, ne zivju, ne vēžu.

Vēl Otomāram sagatavoti arī krūmelleņu spraudēni. Šim ogām pēdējā laikā liela piekrišana. Ko lai saka — garšīgas...

Cilvēki izvēlas vietējo produkciju

Pirms stādīt augļu dārzus, daudz braukāts pa semināriem, izzinātas labākās šķirnes. Ne viss, kas aug Kurzemē, derēs Latgales klimatiskajiem apstākļiem. Protams, ka tagad ir jaunas selekcionāru izveidotas ābeļu šķirnes. Klasisko 'Antonovku', 'Sīpoliņu' stādaudzētavās diez vai

izdosies nopirkt, piedāvājumā ir tikai šo šķirņu atvasinājumi. Tiesa, tepat pie mājas tēva stādītie koki, kā saka, seno šķirņu genofonds.

Divu hektāru platībā aug vasaras, rudens un vēlās šķirnes, kas domātas ilgāki uzglabāšanai, ar dažādiem ražas novākšanas termiņiem, lai visi darbi neiekrīt vienā laikā. Izvēlētas pundurābelītes ir viegli apkopjamas, arī ābolu novākšana pietiekami ērta.

Otomāra Ušacka dārzu *top* produkts ir sulas. Māsai piederot krietni lielāka saimniecība «Zilītes» Pēterniekos, viņa jau vairākus gadus nodrošina skolas ar āboliem programmā «Skolas auglis». Taču sulas spiešanā abi sadarbojoties. No dažādām ābolu *zortēm* sanākot dikti garšīga sula, arī aromātiska. Dzēriens nezaudē labās īpašības un vitamīnus, jo tiek karsēts 84 grādu temperatūrā.

Realizācija notiekot tirgos, gadatirgos, kur vien iespējams. Biežākie braucieni esot uz Jēkabpili, kur vairāk pircēju, tomēr konkurence liela. Jūtams, ka cilvēki arvien labprātāk izvēlas vietējo produkciju, jo ir pārliecība, ka āboli vai ogas augušas tūrā vidē.

Amatu apvienošanas kārtībā arī bitenieks

Pagalma būs daudz bišu stropu — tāds bija galvenais orientieris, kad meklējām «Veclaudas». Tiesa, kukaiņu mājiņas ir gan mājas priekšā, gan pārdesmit metrus tālāk dārza malā. Otomārs teic, ka, aizejot pensijā, amatu apvienošanas kārtībā kļuvis arī par bitenieku.

Pirms desmit gadiem Iecavā iegādājies stropus no kāda biškopja, bet tukšus, bez saimēm. «Pirku saimes, ķēru spietus, vēlāk dalīju saimes, pavairoju, kamēr beigās ap 35 stropi bija piepildīti,» stāsta saimnieks. Kopš aizpērnās ziemas drava mazāka palikusi. Toreiz martā bijis silts, bites izlidoja, bet aprīli uznāca liels sals. Sadētie peri nosala, saimes panīka.

Lai tur kā, bet medus ik rudenī ir pietiekami ne vien pašu un radu vajadzībām, bet arī pārdošanai. Otomārs nav ar mieru visu ienesumu pārdot uzpircējiem, tāpēc realizē pats. Nav vērts ieguldīt milzīgu darbu un beigās medu pārdot par puscenu, viņš saka: «Man joprojām ir pazīšanās visās iepriekšējās darba vietās Rīgā. Sarunāju vispirms un tad krauju mašīnā, vedu kundēm.»

No lazdām līdz viršiem

Lai gan aiz loga ziema, stāstītājs uzbur pavasara un vasaras ainu. Par to, kā kilometru attāļajā mežā sāk ziedēt lazdas un kārkli, tad pienešes, māllepēs pļavās — bišu pirmais ienesums. Vēlāk balti rozā iekrāsojas ābeļdārzs, zied upeņu un jāņogu krūmi. Ak, neaizmirsīsim arī plūškokus! Vasarā bitēm tīras un puķu pilnas pļavas, bet rudens noslēdzas ar viršu ziediem.

Lai nepaļautos uz apkārtējo dabu, Otomāra kungs vēl iesējis bišu amoliņu. Ir izmēģināta arī facēlija, sinepes. Vārdu sakot, liela augu dažādība, tāpēc arī medus ir garšīgs, aromātisks un apkopo sevi visu, ko cilvēkam spēj dāvēt daba.

□□□

Kas var būt labāks par to, kā uztriept uz maizes aromātisku medu un iekosties rikā? Kas var būt labāks par sulīgu ābolu ziemas laikā? Kas var būt labāks par ābolu sulas glāzi sestdienas vakarā pēc pirts? Otomāram Ušackim tas viss pieder pie ikdienas. «Ziniet, kad es tā ieskatos dabā, papētu procesus, brīžiem man šķiet, ka visa plašā pasaule ir mazs eksperiments Lielā Zinātnieka mēģenē,» sarunas noslēgumā ieskanas filozofiska nots.

L.Kirilova

Jaunatnes centram «Kvartāls» — pirmā dzimšanas diena

Līvānu multifunkcionālais jaunatnes centrs «Kvartāls» 31. janvārī svinēja savu pirmo dzimšanas dienu.

Tieši pirms gada šajā datumā centrs vēra durvis līvāniešu jaunākajai paaudzei un pa šo laiku ir ieņēmis nozīmīgu vietu bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanā.

Pagājušajā nedēļā dzimšanas dienas priekšvakarā «Kvartālā» bija daudz ciemiņu. Reģionālās vizītes laikā to apmeklēja labklājības ministrs Uldis Augulis kopā ar pavadošo delegāciju, te ciemojās arī televīzija. «Novadniekam» ierodoties, jau pie ārdurvīm bija sastopami meitentiņi ar skolas somām, kas nepacietīgi gaidīja, kad centrs vērs durvis apmeklētājiem. Noteikts, ka šeit var nākt darboties katru dienu no pulksten 13.00, kad skolās beidzas stundas jaunākajām klasēm, «Novadniekam» stāstīja centra vadītāja Inga Zvaigzne-Sņikere. Līdz tam laikam centra darbinieku komanda veic citus darbus, notiek arī telpu uzkopšana. Līgums par uzkopšanu noslēgts ar kādu firmu. Tas ir ērti, vērtēja vadītāja, jo nav jādomā ne par uzkopšanas inventāru, ne par tīrīšanas līdzekļu iegādi, vai arī par darbinieka aizvietošanu, ja, piemēram, apkopēja saslimusi.

Centrs darbīnās ir atvērts līdz pulksten 21.00 vakarā, sestdienās darbojas no pulksten 9.00 līdz 19.00. Svētdiena ir brīvdiena. Skolu brīvlaikā centrs atvērts no pulksten 10.00.

Populārs kopš pirmās dienas

— Multifunkcionālā centra atvēršana notika trīs dažādu projektu ietvaros ar ES fondu finansējumu un pašvaldības atbalstu. Ar vienu sākotnējo projektu nepietika, tāpēc jāteic paldies Līvānu novada domes priekšsēdētājam Andrim Vaivodam, kurš iestādes tapšanas laikā turēja roku uz pulsa un panāca, lai būtu finansējums visas ēkas uzbūvēšanai un iekārtošanai, kā arī āra teritorijas savešanai kārtībā. Līdz ar to viss nepieciešamais bija sagādāts jau uz centra atvēršanas dienu. Šī gada laikā nopirkta tikai dažas maznozīmīgas lietas, — stāstīja Inga Zvaigzne-Sņikere.

— Darbs ir interesants, jo nekā tamlīdzīga pašvaldībā pirms tam nebija. Arī Latvijā šādi multifunkcionālie centri ir tikai 17, katrs no tiem pielāgojis savas pašvaldības vajadzībām. Mūšējā apvienotas jaunatnes un sporta jomas. Citos bērnu un jauniešu centrs apvienots ar jaunatnes darbu.

Pēc Latvijā pastāvošās kārtības par jauniešiem tiek uzskatīts cilvēks no 13 līdz 25 gadiem. Sākotnēji arī «Kvartāls» orientējies uz šādu auditoriju, bet izrādījies, ka arī jaunākiem bērniem ir interese par centra piedāvājumiem. Tāpēc šeit savu brīvo laiku var pavadīt visi skolas vecuma bērni, sākot no septiņiem gadiem, bet vēl jaunāki — kopā ar vecākiem, vecvecākiem vai auklītēm. Visas telpas un inventāru viņi var izmantot bez maksas. Centrs «Kvartāls» ir pašvaldības struktūrvienība. Projektu realizējot, tajā bija nosacī-

jums, ka pašvaldībai centra darbība un tā darbinieku uzturēšana jāfinansē desmit gadus. To var izmantot arī pieaugušie savas fiziskās attīstības nodarbībām, bet par maksu.

Jau kopš pirmās dienas centrs ieguva popularitāti. Sākumā arī pašiem darbiniekiem bijis visai grūti saprast, kā pareizāk organizēt apmeklētāju plūsmu, jo daudzi ieradās vienkārši intereses pēc, apskatīt, ko tajā var darīt un vai tas ir aizraujoši. Pamazām izstrādājusies noteikta kārtība, un tagad viss iegājis slīdēs. Jaunākie bērni līdz 13 gadiem nāk un nodarbojas līdz pulksten 17.00, vecākie — pēc tam, jo ir aizņemti arī daudzviet citur — mācās mākslas un mūzikas vai sporta skolā, trenējas. Pēc tam laiku var pavadīt «Kvartālā».

Gada laikā apmeklējums — 25 810

Dienā multifunkcionālo centru apmeklē vidēji 90 — 100 bērni un jaunieši. Gada laikā šeit ir bijuši 25 810 apmeklējumi, no tiem 77 procentos apmeklētāji ir bijuši vecumā no septiņiem līdz 25 gadiem. Tas ir labs rādītājs, atzina Inga Zvaigzne-Sņikere. Bērni un jaunieši šeit var spēlēt biljardu, novusu, galda tenisu, galda hokeju un futbolu, 20 dažāda veida galda spēles, ir pieejami trīs datoru ar interneta pieslēgumu, trenāžieru telpa (tajā var nodarboties, sākot no 15 gadiem). Bagātīgi aprīkota mūzikas telpa. Tajā pieejams pilns ansambļa komplekts: akustiskā un elektroģitāra, basģitāra, bungas, sintezators, mikrofons, pat skatuvīte. Iekārtota interviju telpa, kurā jaunieši mierā un klusumā mācās, gatavo projektus vai vienkārši sarunājas. Vasarā darbojas āra laukumi: futbola laukums ar mākslīgās zāles segumu, skeitpārka laukums, strībola laukums ar sešiem groziem, pludmales futbola un volejbola laukumi. Ziemā uz strībola laukuma tiek ierīkota slidotava. Diemžēl pašreiz ledus nokūsis. Gan bērni un jaunieši, gan pieaugušie vasarā vairāk brīvo laika pavada laukos, izbraukumos, ceļojumos, tāpēc tieši centrā apmeklētāju ir mazāk, taču tas neatcecas uz āra laukumiem. Tiek uzņemtas arī organizētas grupas no novada skolām. Skolēniem tiek rīkotas saliedēšanas un fizisko aktivitāšu nodarbības.

«Kvartālā» notiek arī sacensības šahā, novusā un galda tenisā, reizi nedēļā ierodas biedrības «Baltā māja» dienas centra dalībnieki, kas spēlē galda spēles. Te notiek arī vērderdeju, hiphop deju, falu - guņu pulciņu nodarbības. Pašvaldības iestāžu nodarbībām telpas var izmantot bez maksas, bet pārējiem telpas tiek izīrētas, iekasējot maksu atbilstoši domē saskaņotajam cenrādī. Šeit iekārtots arī Līvānu novada centrālās bibliotēkas grāmatu izsniegšanas punkts. Apkārtējo namu iedzīvotāji, kam tālu līdz bibliotēkai, te divas reizes mēnesī var nodot izlasītās un saņemt jaunas grāmatas.

Bez vadītājas, kura vienlaikus ir arī jaunatnes lietu speciāliste,

● Jauniešu multifunkcionālā centra «Kvartāls» vadītāja Inga Zvaigzne-Sņikere rāda, cik labi aprīkota ir mūzikas telpa.

● Ne vienu vien brīvā laika stundu līvāniešu jaunākā paaudze pavada aizrautīgās galda spēlēs un draugu pulciņā mājīgajā «Kvartālā». Foto: I.Kiriļova

centrā strādā vēl vadītājas vietniece, sporta organizatore Māriete Vilcāne un divi dežuranti. Viņi pieskata bērnu nodarbošanos, nodrošina kārtību. Šeit viss notiek brīvi, pašplūsmā. Apmeklētāji paši izvēlas, kurā no daudzajām telpām un ko darīs. Nekas nelīdzinās skolai vai interešu izglītības iestādei, kurā bērni darbojas pedagogu vadībā. Katram ir savas intereses, — mazākajiem patīk izvingrināt muskuļus un rausties pa kāpšanas sienu, citi izvēlas kādu no daudzajām galda spēlēm. Lielākie spēlē biljardu, galda tenisu, novusu, izmanto trenāžierus. Apmeklētāji zina, ka telpās ir videonovērošana, tāpēc nav iedomājama rīku vai iekārtu bojāšana. Izstrādājusies arī sava kārtība. Piemēram, biljarda bumbas vai citi piederumi netiek nodoti no vienām rokām otrās, bet aiznesti pie dežuranta, kur tika saņemti. Pēc tam tos var ņemt nākošais spēlētājs. Tā veidojas atbildība. Nekas pa šo gadu nav salauzts vai iznīcināts. Jātjauno vienīgi tenisa bumbiņas, kas ātri nolietojas, vai ģitāru stīgas.

Stingri tiek ievēroti arī drošības jautājumi. Pie kāpšanas sienas visu laiku ir dežurants. Bērniem stingri jāievēro pamatnoteikumi — nekāpt vienam zem otra, neatrasties apakšā zem kāpēja. Arī bieži matračī garantē drošību.

Pa laikam tiek sagatavoti nelieli projekti un rīkotas dažādas aktivitātes — turnīri, pasākumi, neformālas apmācības. Šogad notika jauniešu olimpiāde un pavasarī — sezonas atklāšana sporta laukumos. Vadītāja lepojas, ka šis pasākums saņēma domes nomināciju «Gada pasākums». Muzeju nakts ietvaros notika «Sportiskā nakts «Kvartālā»», kad visu nakti ārā tika spēlēti strībols un pludmales futbols. Daudzveidīgas aktivitātes jauniešiem tiek organizētas pilsētas svētkos. Ir notikušas videoapmācības, bērniem mācīta ķīniešu pavārmāksla. Ķīniešu ēdienu gatavošanu vadīja ista ķīniete. Aktivās atpūtas pasākums «Superdublis», mobilitātes diena, seminārs jauniešiem par uzņēmējdarbību, pieredzes apmaiņas braucieni, filmu vakari, Ziemassvētku pasākumi, — centra vadītāja gatava vēl daudz stāstīt par paveikto. Veiksmīga bijusi piedalīšanās LMT projektu konkursā. Līvāniešu projekts guva lielāko atbalstu, un rezultātā iegūti 2000 eiro āra trenāžieru uzstādīšanai.

Kamēr notiek saruna ar Ingu Zvaigzne-Sņikeri, ir pienācis laiks, kad durvis veras, un telpas sāk piepildīt bērni. Kopā ar vadītāju izstaigājam plašās ēkas pirmo abus stāvus, palūkojoties, ko viņi dara. Otrajā stāvā kādā plašās zāles stūrī jau sākušās aizrautīgas galda spēles. Šeit vietas pie-

tiek arī biljarda galdam, daļējs norobežojums atdala datoru stūrīti, šķērssienu — virtuvīti. Tajā ir ledusskapis, mikroviļņu krāsnīša, elektriskā tējkanna, skapiši, trauki. Centra apmeklētāji var uzsildīt līdzpaņemto ēdienu, uzvarīt tēju. Visiem brīvi pieejams dzeramais ūdens. Aiz citām durvīm — trenāžieri, tenisa, novusa galdi. Īstenojot projektu multifunkcionālā centra būvei, bija jāievēro prasība, ka jāparedz telpas jauniešu hostelim. Ir tapusi arī šī telpa. Tās kaktā cits uz cita novietoti 20 ērti, miksti matračī, uz kā nepieciešamības gadījumā var labi nakt. Te iekārtota spoguļu siena, notiek deju un teikvondo nodarbības. Visas telpas ir bez sliekšņiem, ērti pieejamas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Uz kāpnēm ierīkots pacelājs, lai viņi varētu nokļūt otrajā stāvā. Kaut arī gada laikā centrs piedzīvojis tūkstošiem apmeklētāju un neviens no sporta rīkiem vai mūzikas instrumentiem nav stāvējis dikā, telpas un iekārtas izskatās kā jaunas, nupat nopirkas.

Jubileja kopā ar draugiem

Uz pirmās dzimšanas dienas atzīmēšanu neformālā gaisotnē ciemos bija aicināti gan vietējie, gan tuvāku un tālāku novadu jaunieši — no Preiļiem, Jēkabpils, Alūksnes, Vaboles, Valmieras. Vispirms Inga Zvaigzne-Sņikere iepazīstināja ar paveikto gada laikā, bet pēc tam visi iesaistījās radošajās darbnīcās — deju darbnīcā mācījās salsu un zumbu, mūzikas darbnīcā iestudēja latviešu dziesmu, veidošanas darbnīcā gatavoja centra logotipa cilvēciņu figūras, saliedēšanās darbnīcā mācījās darboties saliedēti. Katram ciemiņam bija jāpiedalās pēc kārtas visās darbnīcās un jāparāda apgūtais, bet pēc tam visi ļāvās diskomūzikai.

L.Rancāne

Eiropas monarhijas — vēsture un šodiena

Demokrātijas šūpulī Eiropā joprojām pastāv divpadsmit monarhijas. Izņemot divas pundurvalstis, tajās visās joprojām valda tās pašas augstdzimušās dzimtas, kas Eiropā politisko toni noteica arī pirms simts un divsimts gadiem. Vatikānā un Andorā valdnieki tiek ievēlēti, bet tikmēr pārējās desmit monarhijās pavalstnieki ar interesi gaida savu augstdzimuso pārstāvju mazulus, kuri reiz turpinās savu dzimtu misiju. Ne visi gan reiz patiešām kļūs par valsts galvenajām personām, jo šis tituls parasti pienākas valdnieka vai valdnieces pirmdzimtajiem.

Tajā pašā laikā visai droši var apgalvot, ka viņu dzīves ir materiāli nodrošinātas, ko nosaka gan viņu no valsts saņemtās algas par karalisko pienākumu pildīšanu, gan procenti no bankās glabātajām dzimtu bagātībām un nereti arī savu vecāku un vecvecāku izveidotie uzņēmumi.

BEĻĢIJA ir karaliste jau kopš tās dibināšanas brīža 1831. gada 21. jūlijā, kad tā ieguva neatkarību no Nīderlandes. Beļģija ir konstitucionāla monarhija, kur karalim ir vairāk ceremoniāla loma. Pēdējoreiz referendums par monarhijas saglabāšanu notika 1950. gadā, kad par to iestājās 57,68% Beļģijas iedzīvotāju. Formāli tās valdnieks ir nevis Beļģijas karalis, bet beļģu karalis, tādējādi pat juridiski norādot savu tuvību tautai. Līdz 2013. gada 21. jūnijam Beļģijā valdīja karalis Alberts II. Karalim Albertam II ir trīs pieauguši bērni un 11 mazbērni. Jaunākā mazmeita Viņas Karaliskā Augstība Beļģijas princese Eleonora ir desmit gadus veca. Par nākamo valdnieku pēc Alberta II 20. valdīšanas gadiem kļuva princis Filips.

DĀNIJAS monarhijas vēsture iesniedz visai senā pagātnē, vēl pirms 10. gadsimta. Patreizējā valsts galva ir Margrēte II (kronēta 1972. gadā), bet monarhiju sabiedrībā atbalsta aptuveni 80% valsts iedzīvotāju. Dānijas monarhiem ir arī reta privilēģija līdz mūsdienām vizuāli formāli pārvaldīt visai lielas valsts aizjūras teritorijas, piemēram Farēru jeb Fēru salas un Grenlandi. Karalienei un viņas vīram Anri de Labordam de Monpesatu ir divi bērni un astoņi mazbērni. Jaunākais no tiem piedzimis viņu dēlam Dānijas princim Joahimam Holgeram Valdemāram Kristianam. 2012. gada 24. janvārī pasauli pirmo reizi ieraudzīja Viņas Augstība Dānijas princese Atēna Margrēte Fransīze Marija. Viņa ir prinča Joahima vienīgā meita un otrais bērns no viņa otrās laulības. Vārds mazajai princesei savukārt dots par godu viņas abām vecmātēm un mammai. Uz troni gan Atēna visdrīzāk nepretendē, jo to sākotnēji mantos viņas tēta brālis Frederiks, bet pēc viņa kāds no viņas četriem brālēniem vai māsīcām.

LUKSEMBURGA bijusi neatkarīga lielhercogiste jau kopš 1915. gada 9. jūnija. Jautājums par tās monarhijas saglabāšanu tika lemts vēl 1919. gadā, kad to referendumā atbalstīja 80,34% valsts iedzīvotāju. Patlaban valsts valdnieks ir Lielhercogs Anri. Viņam ir pieci bērni, no kuriem vienīgi princim Luijam ir divi pēcnācēji. Tā kā viņam ar savu iecerēto Tesiju Antoniju pirmais no tiem piedzima vēl pirms pāra kāzām, tad viņš atteicās no savām un savu bērnu tiesībām mantot troni. Līdz ar to augstdzimušās ģimenes jaunākā atvase, 2007. gada 21. septembrī dzimusi Karaliskā Augstība princis Noā nevar kļūt par valsts nākam valdnieku. Visticamāk pēc Anri par pasaules vienīgās lielhercogistes vadītāju kļūs kroņprincis Gijoms. Viņam gan bērnu pagaidām nav.

NĪDERLANDEI ir sava monarhu dinastija kopš tās kļūšanas par Holandes Karalisti 1806. gadā. To gan drīz Napoleons pakļāva, bet jau 1815. gadā tika dibināta Apvienotā Nīderlandes Karaliste, kas pēc Beļģijas atdalīšanās kļuva vienkārši par Nīderlandes karalisti. Monarhijas statusa saglabāšanu regulārās aptaujās atbalsta aptuveni 70 līdz 80% valsts iedzīvotāju. Līdz 2013. gada 30. aprīlim valsti vadīja Viņas Karaliskā Augstība karaliene Beatrikse. Beatrikse ir trīs bērni un astoņi mazbērni, no kuriem jaunākais pasaulē nāca 2007. gada 10. aprīlī. Viņas Karaliskajai Augstībai princesei Ariannai Vilhelmīnei Maksimāi Inesei tāpat kā abām viņas vecākajām māsām princesei Amālijai un princesei Aleksijai pirmais vārds sākas ar "a", bet ārējie vārdi doti par godu radniecēm. Pēc 33 gadu valdīšanas 75 gadus vecā karaliene Beatrikse no troņa atteicās un valdīšanu nodeva dēlam princim Vilemsam Aleksandram. Viņš 45 gadu vecumā kļuva par pirmo karali kopš 1890. gada. Karalim ir četri bērni. 2013. gadā Nīderlande tika atzīta kā ceturta laimīgākā valsts pasaulē, tas lielākoties saistīts ar augsto dzīves līmeni.

NORVĒGIJA pirmoreiz par karaļvalsti kļuva 872. gadā pēc tās apvienošanas, un Norvēģijas karaļa postenis tika saglabāts arī vēlākos gados. Tostarp vairākkārt Norvēģijas karalis tika iecelts vai ievēlēts. Pēdējoreiz tas notika 1905. gadā. Par monarhijas saglabāšanu joprojām iestājas aptuveni 80% valsts iedzīvotāju. Patreizējais karalis ir Haralds V. Viņam ir divi bērni — princese Marta Luīze un

kroņprincis Hākons, kā arī pieci mazbērni. No tiem jaunākā ir princese Emma Tallula Bēna, kas mājas dzemdībās piedzima 2008. gada 29. septembrī. Viņa ir septītā rindā uz troni pēc savas mātes brāļa Hākona, viņa abiem bērniem, savas mammas un abām vecākajām māsām. Būdam kroņprincis, Haralds V pārstāvēja Norvēģiju burāšanā trijās olimpiskajās spēlēs (1964, 1968, 1972).

SPĀNIJA par vienotu karalisti kļuva 1516. gada janvārī, kad tās apvienošanu pabeidza valdnieks Kārlis I. Monarhu valdīšana gan vairākkārt pārtraukta, uz isākiem un garākiem periodiem izveidojoties Spānijas "pirmajai" un "otrajai" republikai, kā arī ģenerāļa Franko militārajai diktatūrai. Esošo monarhiju 1975. gadā pēc diktatora Franko nāves atjaunoja Huans Karloss I, kurš vadīja valsti līdz 2014. gada 19. jūnijam. Viņam ir trīs bērni un astoņi mazbērni, no kuriem jaunākā ir Viņas Karaliskā Augstība Infanta Sofija. Pašreizējais Spānijas karalis ir Felipe VI. Felipe ir karaļa Huana Karlosa I un viņa sievas karalienes Sofijas trešais bērns un vienīgais dēls. Tā nosaukts Filipa V vārdā.

ZVIEDRIJĀ, līdzīgi kā Dānijā un Norvēģijā, karali ir valdījuši vēl pirms 10. gadsimta, turklāt tās karalistes statuss nekad nav ticis pārtraukts. Pašreizējā karaliskā ģimene Zviedrijā valda kopš 1818. gada. Patlaban lielu sabiedrības atbalstu bauda Zviedrijas karalis Kārlis XVI Gustavs un viņa sieva karaliene Silvija. Pārim ir trīs bērni. Kārlis XVI Gustavs ir Zviedrijas karalis kopš 1973. gada 19. septembra. Zviedrijas 1974. gada konstitucionālā reforma atņēma karalim jebkādu iespēju ietekmēt valsts procesus, jo karaļa tituls kļuva tīri reprezentatīvs.

LIELBRITĀNIJAS karaļnama vēstures aizsākums var tikt meklēts gan Anglijas Karalistes izveidē 871. gadā, gan Skotijas Karalistes izveidē 843. gadā, gan to abu apvienošanā 1603. gadā. Monarhijas pastāvēšana vairākkārt pārtraukta 17. gadsimtā, taču pēcāk pastāvējusi bez lielām pārmaiņām. Aristokrātiskā ģimene bauda lielu tautas uzticību, tikai aptuveni 18% vēloties izveidot republiku. Pašreizējā valsts galva ir karaliene Elizabete II. Lielbritānijas monarhs formāli tiek uzskatīts par valdnieku arī 15 tās bijušajās kolonijās, tostarp tādās lielvalstīs kā Austrālija un Kanāda. Tradīcijas nosaka, ka pēc Elizabetes II troni ieņems viņas dēls Čārlzs, bet pēcāk viņa vecākais dēls Viljams. Prinča Viljama un viņa sievas Ketrīnas ģimenē 2013. gada 22. jūlijā piedzima dēls Džordžs. Tagad viņš ir trešais Apvienotās Karalistes monarhijas mantošanas līnijā pēc vec-tēva un tēva. Jau ziņots, ka Kembridžas hercogiene Ketrīna patlaban ir gaidībās.

LIHTENŠTEINA par firsta jeb prinča pārvaldītu valsti kļuva 1719. gada 23. janvārī, kad Svētās Romas imperators Kārlis VI to pasludināja par firstisti. No Svētās Romas impērijas par formāli neatkarīgu valsti tā kļuva vēlāk 1805. gada 26. decembrī. Atšķirībā no lielākās daļas monarhiju, kur augstdzimuso ģimeņu loma gadu laikā ir sarukusi, 2005. gadā Lihtenšteinas valdnieks Hanss Ādamss II ierosināja referendumu par to, lai monarhiem būtu lielāka ietekme valsts pārvaldē, un guva pārliecinošu atbalstu savai idejai. Līdz ar to valsts patlaban ir puskonstitucionāla monarhija. Hanss Ādamss II ikdienas karaļa pienākumus jau no-devis savam dēlam un mantniekam Lihtenšteinas princim Aloizam. Lihtenšteinas karaliskā ģimene ir viena no vecākajām dzīvojošajām ģimenēm Eiropā. Tā ir konstitucionāli pārman-tota monarhija, kura balstās uz demokrātijas un parlamentārajiem principiem. Valsts vara pieder gan princim, gan pilsoņiem un tiek realizēta saskaņā ar Konstitūcijas prasībām. Lihtenšteinā ir daudznozaru ekonomika (pēc nodarbinātības dažādos ekonomikas sektoros), no kuriem 44% sastāda rūpniecība, 39% pakalpojumi, 15% finanšu pakalpojumi, 2% lauksaimniecība un mežsaimniecība. Ekono-mika ir ļoti orientēta uz eksportu.

MONAKO pastāv jau kopš 1297. gada, bet pa starpu ilgstošiem neatkarības gadiem bijusi arī te Sardīnijas, te Francijas sastāvā. Tikai divus kvadrātkilometrus lielajai teritorijai

● Zviedrijas karaļa pils Stokholmā fragments.

līdz šai dienai ir neatkarīgas firstistes statuss. Monako pazistama ar Montekarlo kazino un Formulas 1 Monako GP sacensībām, kā arī ar savām bankām. Valsts patreizējais monarhs Albērs II (par firstu kļuva 2005. gada 6. aprīlī) ir galvenais kazino, kā arī Monako bankas tīkla īpašnieks, kā dēļ viņa īpašumu vērtība tiek lēsta aptuveni miljarda eiro apmērā. Viņa privātā dzīve ir bijusi visai vētraina, kā rezultātā viņam ir arī divi ārvalstīs dzimuši bērni bez tiesībām uz troni — 1992. gadā dzimusi Jasmina Greisa Grimaldi un 2003. gadā dzimušais Aleksandrs Ēriks Stefans Koste. Albēram un māsas Hanoveres princese Koroline, kurai ir četri bērni, un Monako princese Stefānija ar trim bērniem.

Albērs ilgstoši palicis vecpuišos, viņš pavalstniekos raisījis bažas, ka ir homoseksuāls un troņa piltiesīgi mantnieki nav gaidāmi. Viņš bažas centies kļiedēt, 2011. gadā apprecoties, bet pat tad ne visi spējuši noticēt jaunā pāra savdabīgo attiecību dēļ. Monako firsta Albēra II (56 gadi) un viņa sievas Šarlēnes (36 gadi) ģimenē 2014. gada 11. decembrī piedzima dēliņš Gabriella un Žaks, un monarha pils paziņoja, ka jaundzimušais Žaks ieņēmis pirmo vietu troņmantnieku rindā, bet viņa māsa — otro vietu. Jaundzimušie dēliņi kā firsta pirmie likumīgie bērni atņem troņa mantošanas tiesības viņa mātai Karolinei. Iepriekšējais Monako firsts — tagadējā firsta mirušais tēvs Renjē III 2002. gadā mainīja konstitūciju, paredzot, ka troni var mantot viena no viņa meitām, ja dēlam Albēram nepiedzims likumīgs mantnieks. Albērs agrāk bija paziņojis, ka gādījumā, ja piedzims pretēja dzimuma dēliņš, troni mantos zēns. Jaundzimušais kroņprincis Žaks iegūs Bo marķiza titulu, bet viņa māsa Gabriella kļūs par Karlandesas grafienei.

Jaunībā Albērs II bija bobslejists, piedalījies piecās Olimpiskajās spēlēs.

Kuras ir turīgākās un nabadzīgākās karaliskās ģimenes Eiropā?

Izrādās, Eiropas karaliskās ģimenes savas rociņas ziņā ir ļoti atšķirīgas. Viens no Eiropas trūcīgākajiem monarhiem mīt Skandināvijā, bet dažās valstīs karalisko ģimeņu pārstāvji kļuvuši par istām biznesa haizivīm un pēc nodokļu maksātāju naudas nemaz netīko. Lūk, Eiropas piecas turīgākās karaliskās ģimenes un citi interesanti fakti.

LIHTENŠTEINAS karaliskās ģimenes bagātības tiek lēstas ar 6,4 miljardiem eiro. Karaliskā ģimene sevi pilnībā uztur pati. Lihtenšteinas monarhiem pieder pasaulē lielākā ģimenes pārvaldītā privāto banku un aktīvu pārvaldes sabiedrība, — ņemot vērā lielo kapitālu, ļoti izdevīgi. Ģimenes galva ir patriarhs princis Hans Adams II. Galvenie ģimenes ienākumi ir no banku sfēras, taču ģimene labi pelna arī pateicoties zemes īpašumiem. Viņiem pieder arī iespaidīga mākslas kolekcija. Lielākā daļa biznesa darījumu ir Hansa Adama II jaunākā brāļa Filipa un otrā dēla Maksimiliāna pārziņā. Hans Adams II Lihtenšteinas troni atradies kopš 1989. gada, kad no šī amata aizgāja viņa tēvs Francis Josefs II.

MONAKO karaliskās ģimenes bagātība tiek lēsta ap 1,3 miljardiem eiro. Viņiem pieder vairāki iespaidīgi nekustamie īpašumi Francijā un Monako, kā arī daļa Montekarlo kūrorta. Neskatoties uz to, ka princis Alberts II pārvalda vienu no pasaulē mazākajām val-

stīm, viņa bagātība, ietverot kustamos un nekustamos īpašumus, ir ap 853 miljoniem eiro. Monako ir tiešām maza valstiņa, un interesanti, ka princim Albertam pieder aptuveni ceturta daļa viņa valsts zemes. 56 gadus vecajam princim arī pieder īpašumi Francijā, antīku auto un pastmarku kolekcija, kā arī akcijas Montekarlo kūrortā. Tā visa mantnieki kādu dienu, domājams, būs Alberta II bērni — nesen dzimušais zidainītis Žaks un viņa dviņumasiņa Gabriela Terēza Marija. Pie daļas bagātību varētu tikt arī abi prinča «nelikumīgie» bērni — Jasmina Greisa Grimaldi un Aleksandrs Koste.

LIELBRITĀNIJAS karalienei Elizabetei pašai pieder bagātības, kuru vērtība ir ap 387 miljoniem eiro, lai gan šīs aplēses mēdz ievērojami atšķirties, un dažās viņas bagātībās tiek ierēķinātas arī valstij piederošās karaliskās pils, kurās viņa mītinaš. Britu karaliskā ģimene nodokļu maksātājiem dod izmaksā no 38 līdz 47 miljoniem eiro. Un, domājams, kasts īsts angļis to par zemē nomestu naudu vis neuzskata. Pie tam karaliskās ģimenes tēlu pēdējā laikā krietni uzlabojis princis Viljams un viņa sieva hercogiene Ketrīna.

NĪDERLANDES karaliskās ģimenes 171 miljonus eiro lielā bagātība lielākoties nāk no viņu naftas kompānijā «Shell» piederošajām daļām. Tiesa, Nīderlandes likumi karaliskajai ģimenei neliek atskaitīties par savu mantisko stāvokli, tāpēc realitātē šī summa varētu būt vēl lielāka. Interesanti, ka Nīderlandes karaliskā ģimene, kas gan nav liela, tiek uzskatīta par vienu no «dārgākajām» karaliskajām dinastijām — ik gadu karaliskās ģimenes reprezentācijas izdevumu izmaksā no 41 miljonu eiro. Lielu daļu izdevumu veido perso-nigo izdevumu un kompensāciju finansēšana karalim Vilemam Aleksandram un viņa sievai karalienei Maksimāi — ap septiņiem miljoniem eiro gadā. Vēl ap 26 miljoniem eiro gadā tiek tērēti oficiālajam vizītem uz visdažādākajām pasaules valstīm. Karaliskās ģimenes vajadzībām Nīderlandē ir četras galvenās karaliskās pils, taču ģimenei ir vēl arī četri citi iespaidīgi nekustamie īpašumi, tajā skaitā villa Toskānā.

ZVIEDRIJAS karalis Karls XVI Gustavs ir turīgākais no Skandināvu monarhiem. Aplēses liecina, ka viņa bankas kontā ir ap 36 miljoniem eiro. 69 gadus vecā karaļa Karla XVI Gustava un viņa ģimenes vajadzībām Stokholmā atrodas 600 istabas lielā karaliskā pils. Tomēr karalis un viņa sieva karaliene Silvija ikdienā laiku labprātāk izvēlas vadīt ievērojami mazākajā Otingholmas pilī. Kopumā Zviedrijas karaliskā ģimene, kurā ietilpst arī kroņ-princese Viktorija, viņas vīrs un divus gadus vecā meitiņa Estelle, var izmantot 11 pils.

Savukārt viens no Eiropas trūcīgākajiem monarhiem ir **NORVĒGIJAS** karalis Haralds V, kura personīgā bagātība tiek lēsta vien ap 10,5 miljoniem eiro. Tiesa Norvēģijas karaļa, viņa sievas Metes Maritas un kroņprinča Hakona vajadzībām un reprezentācijas izdevumu segšanai ik gadu no nodokļu maksātāju naudas tiek iedalīti apmēram 16 miljoni eiro.

Pašreiz valdošie karaļi un karalienes Eiropā: Alberts II — beļģiešu karalis, Vilems Aleksandrs — Nīderlandes karalis, Elizabete II — Apvienotās Karalistes karaliene, Haralds V — Norvēģijas karalis, Felipe VI — Spānijas karalis, Kārlis XVI Gustavs — Zviedrijas karalis, Margrēte II — Dānijas karaliene.

Sagatavots, izmantojot interneta materiālus

DAUGAVPILS

Ārstu vienlaikus ir gan par maz, gan par daudz

Latvijas slimnīcu mūžīgā problēma — naudas trūkums — raksturīga arī bagātajām valstīm, apmeklējot Daugavpili, atzīmēja veselības ministrs Guntis Belēvičs. Kā iemeslus viņš minēja medikamentu pastāvīgo sadārdzināšanos. Šogad veselības aprūpe Latvijā pārgājusi uz jaunu slimnīcu darbības finansējuma modeli — pēc diagnozes un mērķa grupas principa (DMG). Tas nozīmē, ka sarežģītas un kompleksas manipulācijas tiks apmaksātas vairāk nekā vienkāršas, šis modelis, viņaprāt, ir taisnīgāks.

Pēc stāšanās veselības ministra amatā Guntis Belēvičs savā pirmajā reģionālajā vizītē ieradās Latgalē. Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā viņš tikās ar Latgales pašvaldību vadītājiem, apmeklēja reģionālo un psihoneiroloģisko slimnīcu un tikās ar medicīnas iestāžu personālu.

«Tieši sadarbībā ar pašvaldībām iespējams sasniegt panākumus veselības aprūpes jomā, ar kuru Latvijā ir saistīti visi iedzīvotāji,» paziņoja Guntis Belēvičs.

Slimnīca kā komercuzņēmums

Daugavpils reģionālā slimnīca šogad saņems no valsts vairāk līdzekļu nekā pērn, un, kā teica pilsētas domes priekšsēdētājs Jānis Lāčplēsis, tagad nav jābažījas par to, kā slimnīca nostrādās līdz gada beigām. Kolēģi papildināja Daugavpils novada domes priekšsēdētāja Janina Jalinska, kura pastāstīja, ka arī novads risina ārstu trūkuma problēmu un ir gatavs šogad finansēt vismaz vienu ārstu rezidentu. Novada pašvaldība turpinās feldšeru punktu un ģimenes ārstu prakšu pieejamības projektu.

Ministrs atcerējās savus priekšgājējus šajā amatā, atzīmējot, ka dažkārt viņu lēmumi bijuši divaini. Piemēram, Didzis Gavars atcēla laboratorisko izmeklējumu kvotas, vienlaikus būdams «Gulbja laboratorijas» līdzīpašnieks. Savukārt laboratorijas, pēc ministra teiktā, stimulē ģimenes ārstus noteikt daudzus nevajadzīgus izmeklējumus. Guntis Belēvičs jau šā gada pavasarī plāno atjaunot kvotas un pastiprināti pievērsties ģimenes ārstiem. Bieži ir tā, ka pacientiem divreiz veic vienus un tos pašus izmeklējumus — vispirms reģio-

● Veselības ministra Gunta Belēviča plānos ir atjaunot agrāko finansējumu plānveida operācijām.

nālajā, bet pēc tam — valsts slimnīcā Rīgā.

Ministrs uzskata, ka Latvijas slimnīcu dalīšana valsts slimnīcās un kapitālsabiedrībās ir nepareiza, jo kapitālsabiedrībām par prioritāti kļūst peļņas gūšana, nevis kvalitatīvu pakalpojumu sniegšana pacientiem. Tas ir paradokss, ja slimnīca nepilda savus tiešos pienākumus līdzekļu un speciālistu trūkuma dēļ, turklāt «treknajos» gados nopirkta dārgā un modernā aparatūra stāv dīkā, bet pacienti mēnešiem un gadiem gaida rindās. «Ja slimnīca, kas ir pašvaldības īpašums, nolēmusi iegādāties aparatūru, valsts nespēj šo lēmumu ietekmēt. Es uzskatu, ka visām slimnīcām ir jābūt valsts medicīnas iestādēm. Tādējādi uzlabosies medicīnas pakalpojumu kvalitāte, kā arī izzudīs nevajadzīga konkurence,» atzīmēja Guntis Belēvičs. Viņš šo lēmumu jau ir apspriedis ar Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu un finanšu ministriju, tie apsolījuši viņu atbalstīt, ja Guntis Belēvičs izteiks priekšlikumu mainīt kādas slimnīcas statusu, lai tā kļūtu par valsts slimnīcu. Šādu statusu var iegūt slimnīca, kura strādā ar lieliem zaudējumiem.

Rindu menedžments

Runājot par rindām uz plānveida operācijām, ministrs atzīmēja, ka krīzes laikā valsts veica drakoniskus pasākumus — ievērojami samazināja finansējumu šiem mērķiem.

Viņa plānos ir atjaunot agrāko finansējumu plānveida operācijām. Pašlaik aptuveni 12 procentiem iedzīvotāju medicīnas pakalpojumi dārdzības dēļ vispār nav pieejami. «Es vēlos atjaunot veselības aprūpi augstākajā līmenī, lai medicīna būtu pieejama visiem, neatkarīgi no tā, cik cilvēkam ir naudas. Savukārt, lai to panāktu, medicīnai papildus nepieciešami nevis 30, bet 300 miljoni eiro,» teica Guntis Belēvičs.

Pēc viņa teiktā, katrai rindai ir dažādi iemesli. Izņemot acimredzamākos iemeslus — naudas un ārstu trūkumu, ir arī pacientu disciplīnas problēma — 25 procenti no tiem, kuri gaida rindā, neatnāk uz procedūru, kad rinda ir pienākusi. «Rindu menedžmentam dažādās medicīnas iestādēs pievērsisim īpašu uzmanību,» apsolija ministrs, piebilstot, ka slimnīcas saņems piemaksas par apkalpošanas kvalitāti, un viens no kritērijiem būs mērķtiecīga rindu likvidēšana.

Guntis Belēvičs informēja par vēl vienu Latvijā vērojamo paradoksu: jaunie ārsti pamet Latvijā ne tikai zemās darba algas dēļ, bet arī tāpēc, ka viņu ir par daudz. «Mēs saskaramies ar to, ka ārsti strādā tik ilgi, kamēr spēj fiziski pārvietoties, strādā arī astoņdesmit gadu vecumā. Tāpat ir arī zinātnē,» skaidroja ministrs. Piemēram, Stradiņa slimnīcā strādā 575 ārsti, tajā skaitā simts ir jaatlaiz, tā slimnīcas vadība paziņojusi ministram. Apturēt jauno medīku aizplūšanu uz ārzemēm ministrs plāno, palielinot darba algas tarifa līkmi.

Uz jautājumu par kompensējamo zāļu pakāpenisko sadārdzināšanos un ģimenes ārstu ieinteresētību izrakstīt noteiktus medikamentus, ministrs atbildēja, ka šī problēma tiek risināta. «Pacientam šķiet, ka tad, ja viņš pats piemaksā par kompensējamo medikamentu, tas ir dārgs. Veselības ministrija nevar paaugstināt pensijas un darba algas, bet spēj (un mēs uz to mērķtiecīgi virzāmies) atbrīvot pacientus no

kompensējamo medikamentu piemaksām. Mēs vēlamies panākt, lai visus receptu medikamentus valsts apmaksātu 100 procentu apmērā. Viens no mehānismiem jau sācis darboties — valsts saņems lētākas zāles,» paziņoja ministrs un piebilda, ka jau tagad tam ir jūtama milzīga pretdarbība. Farmācijas kompānijas, kuras darbojas Latvijas tirgū, atrod visdažādākos veidus, lai ieinteresētu ģimenes ārstus izrakstīt pacientiem noteiktas zāles.

Daugavpils dome gatava risināt ģimenes ārstu darba jautājumus

Veselības ministra Gunta Belēviča viedokli, ka visām Latvijas slimnīcām jāklūst par valsts medicīnas iestādēm Daugavpils domes priekšsēdētājs Jānis Lāčplēsis kopumā atbalsta, taču statusa maiņa diez vai uzreiz atrisinās daudzās reģionālās slimnīcas problēmas, īpaši finansiālās.

«Nav gluži loģiski, ja slimnīcas ir pašvaldību statūtsabiedrības, bet nav pamata apgalvot, ka valsts slimnīcas pašlaik strādā efektīvāk,» paziņoja Jānis Lāčplēsis. Kā piemēru viņš minēja Ausrumu slimnīcu Rīgā, kas ir valsts iestāde, kur, pēc viņa teiktā, finansiālais stāvoklis esot katastrofāls. «Mēs atbalstīsim Veselības ministrijas priekšlikumus, ar kuru palīdzību var uzlabot slimnīcas darbu. Taču pat finansējuma palielinājums šim gadam nesegs izdevumu pieaugumu, kas saistīta ar pacienta iemaksu samazināšanos un minimālās darba algas pieaugumu,» paskaidroja domes priekšsēdētājs. Jānis Lāčplēsis pastāstīja, ka dome piedāvājusi ministrijai savu variantu, kā uzlabot situāciju veselības aprūpes sistēmā pilsētā: «Vispieprasītākie pakalpojumi pilsētā ir primārās medicīniskās palīdzības sniegšana, ģimenes ārsti, dienas stacionāri. Pie mums veiksmīgi darbojas kapitālsabiedrības zobārstniecības klīnikā, bērnu veselības centrā, kur ir dežurārsti, kur var saņemt palīdzību brīvdienās un svētku dienās. Mēs esam gatavi uzņemties kaut vai pilotprojekta ietvaros šāda pakalpojuma veida organizēšanu.»

Guntis Belēvičs teica, ka nav normāla situācija, kad pēc pulksten 16.00 darbdienās un brīvdienās cilvēki nevar sazināties ar ģimenes ārstu. «Ja mums piešķirs finansējumu, mēs šādus pakalpojumus organizēsime Daugavpilī,» apsolija Jānis Lāčplēsis.

«Latgales Laiks»

JĒKABPILS

«Donas» maize Berlīnes «Zaļajā nedēļā» piedalās trešo gadu pēc kārtas

Berlīnes «Zaļajā nedēļā», kas notika laikā no 16. līdz 25. janvārim, mūsu valsti pārstāvošo 106 uzņēmumu vidū, kur pārsvarā bija pārtikas ražotāji, savu produkciju jau trešo gadu pēc kārtas degustācijai piedāvāja arī SIA «Dona» no Salas novada.

Kā stāsta uzņēmuma menedžere Sandra Kaņepa, iepriekšējos gados no «Donas» produkcijas klāsta lidere pēc formas un satura bija rudzu maize «Borodina», kas Latvijā garšojot visai nelielam patērētāju lokam.

— Vēl izstādes apmeklētājiem piedāvājam rudzu maizi «Kiplociņš», kas ir atzīta gan Vācijā, gan arī pie mums. Rudzu maize ir vērtība, ko saprot un novērtē ikviens, kurš vēlas baudīt patiesi kvalitatīvu maizi. Vācijā lielveikalos prevalē «uzpūstās» baltās maizes, ko pircēji, kas pievērs uzmanību pārtikas kvalitātei, labprāt mainītu pret istu rudzu maizi. Saldskabā maize «Dona», kas mums visiem tik ļoti garšo,

Vācijā tiek uztverta nedaudz ar aizdomām: kas gan ir «saldskābs», taču nogaršojot, tā tiek atzīta par labu.

Vēl varu piebilst, ka pie mums tik ļoti iecienītie maisiņu iepakojumi vāciešiem netiek, viņi brīnās, kāpēc maizīte ielikta maisiņā ar astīti galā. Priekšroka tiek dota piegulošajam plēves iepakojumam.

Uz Vāciju aizceļoja arī «Donas» bukleti vācu valodā, — stāsta S. Kaņepa.

Savukārt uzņēmuma direktors Kārlis Zemešs piebilst, ka, lai arī patlaban konkurētīvi pasūtījumi no potenciālajiem ārvalstu partneriem nav saņemti, tomēr SIA «Dona», visticamāk, šajā izstādē piedalīsies arī nākamgad.

— Ja nemēģināsim, tad arī nekas neizdosies. Maize, protams, katrā valstī ir ikdienas produkts, un patērētājiem ir sava gadiem ilgi iesakņojusies gaume. Protams, ka eksports uz austrumiem būtu vieglāks, jo ar tās puses cilvēkiem mums ir līdzīgi ieradumi maizes patēriņa ziņā. Tomēr ir jāizmanto arī šāds piedāvājums, jo Berlīnes «Zaļās nedēļas» izstādes izdevumus pārsvarā sedza valsts. Tā ir valstiska programma, un uzņēmējiem šis piedāvājums ir jāizmanto. Turklāt šogad izstādē bija ļoti daudz piedāvājumu no

Latvijas, — stāsta K.Zemešs.

Šogad Latvija bija 80. Berlīnes starptautiskās pārtikas, lauksaimniecības un dzīvokopības izstādes «Zaļā nedēļa» partnervalsts, bet kopumā mūsu valsts šajā izstādē piedalās jau divdesmito reizi.

Oficiāli apstiprina Bērzgala pamatskolas likvidāciju

Pastāv liela iespējamība par to, ka jaunajā mācību gadā Bērzgala pamatskola vairs nedarbosies kā izglītības iestāde. Lai par to diskutētu, pirms Ziemassvētkiem kopā bija sanākuši gan skolotāji un vecāki, gan daļa no Jēkabpils novada domes deputātiem. Vispārējā gaisotne bija nospiedoša, un gan izglītības darbinieki, gan bērnu vecāki bija visai mazrunīgi.

Jaunajā mācību gadā pamatskolā mācītos tikai 10 bērni. Ar to ir par maz, lai nokomplektētu pilnas klases un lai skola pastāvētu kaut vai tikai kā filiāle.

Jēkabpils novada domes priekšsēdētājs Edvīns Meņķis klātesošos aicināja būt sautošiem, ja domei nāktos pieņemt negatīvu lēmumu šīs skolas pastāvēšanas sakarā.

Jautājums par Bērzgala pamatskolas turpmāko darbību janvārī skatīts kā attīstības un tautsaimniecības komitejas, tā apvienotās sociālo, izglītības un kultūras jautājumu un finanšu komitejas sēdēs, kurās diskusiju rezultātā tomēr nonāca pie secinājuma, ka skolai jābeidz pastāvēt.

Domes sēdē E. Meņķis informēja, ka minētā izglītības iestāde jaunajā mācību gadā vairs nedarbosies. Skolas sapulcē no skolotājiem un vecākiem nenāca nekādi citi ierosinājumi un priekšlikumi, kurus varētu apspriest.

Deputāti nobalsoja par Bērzgala pamatskolas likvidāciju ar šī gada 31. jūliju. Skolas direktorei Lolitai Kakstei tiek uzdots par iestādes likvidāciju informēt skolas darbiniekus un izglītojamo vecākus, savukārt līdz 1. aprīlim viņai jābrīdina pedagogiskie un tehniskie darbinieki par darba attiecību izbeigšanu ar 31. jūliju.

Lēmums par Bērzgala pamatskolas likvidāciju 10 dienu laikā tiek pārsūtīts Izglītības iestāžu reģistram un saskaņošanai Izglītības un zinātnes ministrijā.

«Brīvā Daugava»

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Ceļu satiksmes negadījumos cietuši cilvēki

✓ 26. janvārī ap pulksten 9.30 Daugavpili uz gājēju pārejas kāds 1996. gadā dzimis automašīnas vadītājs uzbrauca 1936. gadā dzimusiai kundzei, kura guva dažādas traumas. Pēc notikušā vadītājs pats nogādāja sievieti ārstniecības iestādē, pēc kā par notikušo paziņoja policijai. Notiek negadījuma apstākļu noskaidrošana, informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne.

✓ Dažas stundas vēlāk Daugavpili notika vēl viens negadījums. Automašīnas Škoda vadītāja, 1972. gadā dzimusi sieviete, ietriecās priekšā braucošajā automašīnā Audi, kas bremzēja, lai palaistu tramvaju. Sadursmes rezultātā cieta 1988. gadā dzimusi automašīnas Audi vadītāja.

✓ Tajā pašā dienā, 26. janvārī, ceļu satiksmes negadījumus reģistrēts Rugāju novada Lazdukalna pagastā, kur, nobraucot no ceļa, avarēja automašīna VW, kuru vadīja 1996. gadā dzimis jauniešs. Policija lēš, ka iespējams negadījuma iemesls varēja būt ceļa apstākļiem neatbilstoša braukšanas ātruma izvēle.

Brauca dzērumā un nopelnīja trīs sodus

27. janvāra naktī Rēzeknē apturēts kāds automašīnas VW vadītājs, kurš mēģināja bēgt no policijas, taču tika noķerts.

Neilgi pēc pusnakts ceļu policijas ekipāža, veicot patrulēšanu, pamanīja kādu aizdomīgu automašīnu VW, kura, ieraugot policijas trefarēto auto, apstājās uz ceļa braucamās daļas. Taču, kad policijas darbinieki mēģināja pārbaudīt automašīnu, tās vadītājs nepakļāvās policistu likumīgajām prasībām un sāka bēgt. Vajāšana turpinājās pāris minūtes, automašīna tika apturēta pilsētas centrā.

Izrādījās, ka pie spēkrata stūres atradās kāds 1973. gadā dzimis rēzeknietis, kura izelpotajā gaisā konstatēja 2,27 promiļu reibumu. Ņemot vērā to, ka vīrietim nebija transportlīdzekļa vadīšanas tiesību, vadītāja apliecību viņam nevarēja atņemt. Taču par šādām pretlikumīgām darbībām braušim draud uzreiz trīs sodi, tajā skaitā arī kriminālatbildība — par transportli-

dzeļa vadīšanu reibumā, par nepakļaušanos policijas darbiniekiem un par transportlīdzekļa izmantošanu bez apdrošināšanas.

Daugavpili atklāts pagrīdes alkohola fasēšanas cehs

Operatīvā darba rezultātā Daugavpili uzzieta noliktava, kurā fasēja nelikumīgi izgatavotu alkoholu, bet pudelēm virsū limēja atpazīstamu alkohola marku etiķetes. Policisti noskaidroja, ka kādas noliktavas telpās, iespējams, ierīkots nelikumīgi sarazota alkohola fasēšanas cehs. Lai veiktu pilnvērtīgu pārbaudi un nepieciešamās izmeklēšanas darbības, tika uzsākts kriminālprocess, kura ietvaros veikta sankcionēta kratīšana.

Policistu aizdomas par nelikumīgām darbībām kratīšanas rezultātā apstiprinājās. Noliktavā tika atrasts viss nepieciešamais dzērienu fasēšanai — stikla pudeles, dažādu alkoholisko dzērienu etiķetes, korķi utt. Izņemti gandrīz 500 litri pašizgatavota alkohola, ko *brūvēja*, atšķaidot spirtu ar ūdeni. Alkohols tālāk tika realizēts vietējā tirgū.

Aizturēts 1965. gadā dzimis vīrietis. Kriminālprocess uzsākts pēc Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas — par nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanu vai glabāšanu, ja tā izdarīta lielā apmērā. Par šādu noziegumu likums paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Izņemts milzīgs daudzums kontrabandas cigarešu

Daugavpils novadā policija atklāja nelikumīgu cigarešu glabātuvī, kratīšanas rezultātā izņēma gandrīz divus miljonus cigarešu, ziņo policijas pārstāve A. Laizāne.

26. janvārī Daugavpils policijas iecirkņa darbinieki, veicot operatīvos pasākumus pret akcīzes preču nelikumīgu apriti, noskaidroja iespējamo nelikumīgo cigarešu slēptuvi, kas bija ierīkota Naujenes pagastā veco angāru telpās. Uzsāktā kriminālprocesa ietvaros tika veikta sankcionēta kratīšana, kuras rezultātā policistu

● Alkohola pudeles ar nelegālo dziru bija noformētas visai profesionāli, pat glītas etiķetes uzlīmētas.

● Naujēnē izņemtas cigaretes ir viens no lielākajiem apjomiem pēdējā laikā.

aizdomas apstiprinājās. Kopumā tika izņemti 1 894 000 kontrabandas cigarešu. Tika aizturēti 1983. un 1959. gadā dzimuši vīrieši, kuri kriminālprocesa ietvaros atzīti par aizdomās turamajiem. Policija izņēmusi arī vairākus transportlīdzekļus.

A. Laizāne vēsti, ka par tabakas izstrādājumu nelikumīgu uzglabāšanu, pārvietošanu vai realizāciju, ja to izdarījusi

organizēta grupa vai tas izdarīts lielā apmērā, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Nozīmēto tiesas sēžu saraksts Preiļu rajona tiesā no 4. līdz 10. februārim

Procesa veids	Tiesas sēdes laiks	Prasītājs	Atbildētājs	Būtība	Tiesas sēdes veids	Tiesnesis
Rakstveida	4. februāris	SIA "Efekts-O.R."	Romans Dobičins	parāda piedziņa	Atklāta	I. Stivriņa
Rakstveida	4. februāris	Sandra Smilškalne	Līvānu novada dome	par rīkojuma atzīšanu par spēkā neesošu	Atklāta	R. Krēslīņa
Rakstveida	5. februāris	AS "Latvijas Gāze"	Vaira Zvaigzne	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Stivriņa
Rakstveida	5. februāris	AS "Norvik Bank"	Jurijs Kuzņecovs	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Stivriņa
Mutvārdu	5. februāris	Vārkavas novada dome	Elmārs Sparāns	darba tiesisko attiecību izbeigšana	Atklāta	I. Beitāne
Mutvārdu	5. februāris		Jekaterina Suržikova	KL 180.p.1.d.	Atklāta	I. Stivriņa
Mutvārdu	5. februāris		Kristīne Bogdanova	KL 175.p.1.d.	Atklāta	I. Stivriņa
Rakstveida	6. februāris	Dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība "Imanta"	Olga Laukmane	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Stivriņa
Rakstveida	6. februāris	AS "Latvenergo"	Dmitrijs Šekins	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Stivriņa
Rakstveida	6. februāris		Romāns Hmeļevskis	KL 323.p.1.d.		A. Stikāne
Mutvārdu	6. februāris		Mārtiņš Mikolaitis	KL 191.p.3.d.	Atklāta	A. Stikāne
Mutvārdu	6. februāris		Vadims Simonovičs	KL 262.p.2.d.	Atklāta	A. Stikāne
Mutvārdu	6. februāris		Artjoms Mihailovs	KL 180.p.1.d.	Atklāta	I. Stivriņa
Mutvārdu	9. februāris	Jāzeps Šņepsts	SIA AS Media, Katrīna Iljinska	goda un cieņu aizsārošu ziņu atsaukšana, kompensācijas piedziņa	Atklāta	R. Krēslīņa
Mutvārdu	9. februāris		Jelena Jevdokimova	KL 175.p.3.d., KL 193.p.2.d.	Atklāta	A. Stikāne
Rakstveida	10. februāris	LR Izglītības ministrijas Studiju zinātnes administrācija	Dina Santjago	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Beitāne
Rakstveida	10. februāris	Lindorff Oy Latvijas filiāle	Daina Čeire	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I. Beitāne
Mutvārdu	10. februāris	Biruta Mazure	LR Tieslietu ministrija	mantiskā, morālā kaitējuma atlīdzināšana	Atklāta	R. Krēslīņa
Mutvārdu	10. februāris	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	SIA "Junik"	parāda piedziņa un kavējuma procentu piedziņa	Atklāta	I. Stivriņa
Mutvārdu	10. februāris		Vjačeslavs Stepanovs	KL 175.p.3.d.	Atklāta	A. Stikāne
Mutvārdu	10. februāris		Arturs Briška	KL 262.p.2.d., KL 312.p.	Atklāta	I. Stivriņa

JAUTĀJĀT — ATBILDAM

Kalendārs, Mēness un dabas spēki

Daudzi dārzkopji stingri ievēro, kādās dienās, kādi darbi darāmi. Vai tiešām Mēnesim, zodiaka zvaigznājiem un tam līdzīgām lietām ir ietekme uz procesiem dārzā un tūrumā? Kā tiek sadalītas dienas?

Zodiakā pār ūdens spēkiem valda trīs zvaigznāji — Zivis, Vēzis un Skorpions; pār siltumu — Auns, Lauva un Strēlnieks; pār gaismu — Ūdensvīrs, Dvīņi un Svāri, bet pār zemes spēkiem gādā Vērsis, Jaunava un Mežāzis. Tas arī veido dienu sadalījumu. Izpratne veidosies novērojumos, pierakstot un analizējot rezultātus.

Kad Mēness atrodas Zivs, Vēža vai Skorpiona zvaigznājā, ir lapu dienas, kurās valdošais elements ir ūdens. Raksturīgie laikapstākļi — mitrs, apmācies, miglains, iespējams lietus. Augi tajās labi uzņem ūdeni. Sējami un stādāmi lapu dārzeņi. Lapu dienas ir labas zālāja un zaļmēslojuma augu sēšanai. Tajās vāktais der tikai tūlītējam patēriņam, jo ražā ir daudz ūdens, kas veicina izaudzētā bojāšanos. Toties apgriezti augi strauji ataug. Šī sakarība ņemama vērā, vācot, piemēram, skābenes svaigam patēriņam, šķīnot lapu salātus un lociņus. Arī lapu dienā nopļauts mauriņš ātri ataug un apcirpts dzīvzogs strauji salapos — to ievēro, zālīti applaujot pirmās reizes, tāpat, kad sāk veidot dzīvzogu. Lapu dienās ne visai labi izdodas piena pārstrādes produkti, maize un konditorejas izstrādājumi.

Mēnesim atrodoties Auna, Lauvas vai Strēlnieka zvaigznājā, kas atbildīgi par uguni un siltumu, ir augļu dienas. Tām raksturīgs silts laiks. Stādāmi augļu koki un ogulāji, sējami pākšaugi, graudaugi, eļļas augi, kā arī augļu dārzeņi. Piemērotas dienas ražas vākšanai un pārstrādei: tajās vāktie augļi ir aromātiski, labi uzglabājas, no tiem izdodas kvalitatīvi ievārījumi, kompoti un sulas. Šajās dienās gatavotie skābējumi ir garšīgi, tie nebojājas un nepārskābst. Arī sēklas un graudi, kas vākti augļu dienās, labi žūst un nepelē. Augļu dienās vāc rabarberu kātus, skābenes sālīšanai, kāpostus skābēšanai. Labi izdodas maize un konditorejas izstrādājumi, piena pārstrādes produkti, uzputēni.

Par gaisu un gaismu gādā Ūdensvīrs, Dvīņi un Svāri, to pārziņā ir ziedu dienas. Tām raksturīgs saulains un skaidrs laiks. Šajās dienās sējamas un stādāmas puķes, vācami ārstniecības augi un puķu sēklas. Nogrieztie ziedi ilgi saglabājas svaigi. Labi izdodas ievārījumi un citi augļu un dārzeņu pārstrādes produkti. Labi žūst un smaržīgas ir pirtsslotas. Šajās dienās vajadzētu atturēties no augu laistīšanas, jo tie slikti uzņem ūdeni, kas var būt par iemeslu sēnišu izraisīto slimību attīstībai un gliemežu uzbrukumiem. Vārot ievārījumus un gatavojot konservus ziedu un augļu dienās, var samazināt tiem pievienotā cukura un sāls daudzumu. Tāpat augļu dienās labi izdodas maize, konditorejas izstrādājumi, piena pārstrādes produkti un saldie ēdieni.

Vērša, Jaunavas un Mežāža zvaigznāji sūta zemes spēkus, un tad ir sakņu dienas. Tās mēdz būt vēsas un apmākušās. Šīs dienas ir piemērotas augsnes apstrādei un ravēšanai, tajās stādāmi kartupeļi, sīpoli un ķiploki, sējamas bietes, burkāni, redīsi un citi sakņu dārzeņi. Sakņu dienās novāc sakņaugus, lai tie nevīstū un nebojātos. Tās ir piemērotas komposta gatavošanai un pārjaukšanai, bet ne īpaši labas, ne īpaši sliktas pārstrādei. Galvenais ir ievērot procesu tehnoloģiju.

Mēneša laikā (27 dienās septiņās stundās un četrās minūtēs) Zemes pavadonis Mēness, veicot ceļojumu zodiakā un, katrā zvaigznājā uzturoties divas trīs dienas, četras reizes mūsu planētai sūta ūdens, siltuma, gaismas un zemes spēkus.

Varat ticēt, varat neticēt, bet, lai pārliecinātos, pavasārī pamēģiniet darboties dārzā pēc dabas diktētā kalendāra.

Izmantota «Sējas un Ražas Avīze 2015»

SLUDINĀJUMI, NEKROLOGS

UZŅĒMUMS AICINA DARBĀ PROFESIONĀLU BIŠKOPI.

Prasības: atbilstoša profesionālā izglītība un darba pieredze, autovadītāja apliecība.

Piedāvājam: perspektīvu darbu augošā uzņēmumā, komfortablu darbu un sadzīves apstākļus (uzņēmuma auto, vajadzības gadījumā – dzīves vietu), adekvātu atalgojumu, sociālās garantijas.

Darbs Daugavpils novadā.

E-pasts: andis.andrusko@gmail.com

Tālrunis (mob.): 29552239.

UZŅĒMUMS AICINA DARBĀ AUGKOPIBAS NOZARES VADĪTĀJU.

Prasības: atbilstoša profesionālā izglītība un darba pieredze, autovadītāja apliecība, datorzinības vismaz lietotāja līmenī, interese par bioloģisko augkopību.

Piedāvājam: perspektīvu darbu augošā uzņēmumā, komfortablu darbu un sadzīves apstākļus (uzņēmuma auto, vajadzības gadījumā – dzīves vietu), adekvātu atalgojumu, sociālās garantijas.

2015. gada sezonā iespējams darbs uz nepilnu slodzi – iespēja apvienot ar darbu savā saimniecībā vai ar konsultanta darbu citā uzņēmumā.

Darbs Daugavpils novadā.

E-pasts: andis.andrusko@gmail.com

Tālrunis (mob.): 29552239.

SIA "Lat Mežs" pērk visa veida nekustamos īpašumus, kā arī cirsmas.

Iespējams avanss.

Ātra izskatīšana.

Tālr. 22028592, 29777641.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, kazas, zirgus, cūkas.

Labā cena. Samaksa tūlītēja. Svāri.

Tālr. 26142514, 20238990.

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus.

Svāri. Samaksa tūlītēja.

Tālr. 28761515.

PĒRK piena telus.

Tālrunis 28686658.

IEPĒRK METĀLLŪŽNUS.

Augstas cenas.

Strādājam jebkurā laikā.

Tālr. 29198531.

PĀRDOD

AUDI C4 (2,0i, mono, benzīns/gāze, 1991. g. izl., TA līdz 09.2015.), VW PASSAT VARIANT (1990. g. izl., benzīns/gāze, 2,0i, 16 V, TA, EUR 750). T.29139730;

MITSUBISHI GALANT (1998. g. izl., 2,0, automāts, TA līdz 01.2016., panorāmas lūka, kondicionieris, spoilers, labā tehniskā stāvoklī). T.26361663;

OPEL CALIBRA (1994. g. izl., TA līdz 20.02.2015., pelēkā krāsā, lietie diskri R16, braukusi sieviete, EUR 600, par cenu var vienoties). T.28791090.

Riebiņu novada dome konkursa kārtībā aicina darbā JAUNATNES INICIATĪVAS CENTRA „PAKĀPIENI” VADĪTĀJU

Darba pienākumi:

- Vadīt Riebiņu novada jaunatnes iniciatīvas centru "Pakāpieni".
- Plānot un organizēt centra aktivitātes, īstenot, koordinēt informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas.
- Atbildēt par centra rīcībā esošo pamatlīdzekļu racionālu un saimniecisku izmantošanu.
- Veicināt jauniešu brīvprātīgo darbu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.
- Izstrādāt priekšlikumus par pašvaldības kompetencē esošajiem un plānotajiem jaunatnes politikas plānotajiem projektu vadīšanas jautājumiem.
- Izstrādāt priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidei, īstenot, koordinēt informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas jaunatnes politikas jomā.
- Veicināt pozitīvā Riebiņu novada pašvaldības tēla veidošanu ar jaunatnes iniciatīvas centra „Pakāpieni” vadītāja rīcībā esošajiem līdzekļiem, kā arī piedalīties pašvaldības prezentācijas pasākumos Latvijā un ārvalstīs.

Prasības pretendentiem:

- Atbilstoša izglītība.
- Labas krievu un teicamas latviešu valodas zināšanas.
- Attiecīga darba pieredze.
- Datorprasme MS Windows un MS Office vidē.
- Orientēšanās tiesību aktos un normatīvajos dokumentos.
- Labas prezentēšanas iemaņas un komunikācijas spējas.
- Laika plānošanas, prioritāšu noteikšanas un sadarbības prasmes.
- Radoša pieeja darbam, pašiniciatīva un analītiskā domāšana.

Piedāvājam:

- Izaicinošu, interesantu un dinamisku darbu.
- Ieguldījumam atbilstošu atalgojumu.
- Lielisku iespēju likt lietā iniciatīvu.

Pieteikumu vēstules un dzīves gājuma aprakstu iesniegt personīgi Riebiņu novada domē vai sūtīt pa pastu vai e-pastu riebini@riebini.lv līdz 17.02.2015.
Adrese: Riebiņu novada dome, Saules 8, Riebiņos, Riebiņu pagastā, Riebiņu novads, LV – 5326.

Riebiņu novada dome konkursa kārtībā aicina darbā PEDAGOĢISKI MEDICĪNISKĀS KOMISIJAS VADĪTĀJU

Komisijas vadītājam nepieciešama kvalifikācija speciālajā pedagogijā, izglītības psiholoģijā, klīniskajā psiholoģijā, logopēdijā vai pedagogijā un pieredze speciālajā pedagogijā.

Pedagoģiski medicīniskās komisijas galvenais uzdevums ir sniegt atzinumu par iespēju turpināt izglītību Riebiņu novadā dzīvojošiem izglītojamiem atbilstoši vispārējās pirmsskolas, pamatizglītības programmai vai speciālās izglītības programmai no 1.-4. klasei.

Pieteikumu vēstules un dzīves gājuma aprakstu iesniegt personīgi Riebiņu novada domē vai sūtīt pa pastu vai e-pastu riebini@riebini.lv līdz 17.02.2015.
Adrese: Riebiņu novada dome, Saules 8, Riebiņos, Riebiņu pagastā, Riebiņu novads, LV – 5326.

Kontaktpersona: izglītības jautājumu koordinatore Evelīna Visocka, t. 65324376.

2015. gada janvāra nogalē 74. dzīves gadā no dzīves šķīrās Riebiņu vidusskolas skolotāja ANTONIJA SILA (1940-2015).

Mūžībā aizgājis labsirdīgs un jauks cilvēks, kura darba mūžs bija saistīts ar Riebiņu vidusskolu.

Skolotāja Antonija Sila izglītību ieguva Rēzeknes pedagoģiskajā skolā un Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā. Kaut arī Riebiņu vidusskola nebija pirmā darbavietā, tomēr skolotāja ilgus gadus strādāja Riebiņu vidusskolā par matemātikas skolotāju, internāta audzinātāju un pagarinātās dienas grupas skolotāju, daudziem skolēniem bija klases audzinātāja. Riebiņu puses pieaugušie saka paldies skolotājai Silai par viņas neatlaidību un stingrību, jo, pateicoties skolotājas pārliecības prasmei, ieguva sengaidīto atestātu par vidusskolas beigšanu Riebiņos, vakarskolas nodaļā.

Kā matemātikas skolotāja Antonija Sila bija precīza, stingra un prasīga, prāta strādāt individuāli ar katru bērnu. Kā klases audzinātāja bija iecienīta, atbildīga, saprotoša. Daudzi skolēni pie skolotājas varēja rast atbalstu un padomu. Skolotājas vienkāršība un prasme uz klausīt tuvināja viņu ar saviem audzēkņiem, jo vakaros viņa bija vecāku vietā skolēniem, kuri dzīvoja internātā.

Arī pēc aiziešanas pensijā skolotāja Sila nezaudēja saikni ar skolu, labprāt apciemoja savus bijušos kolēģus, piedalījās skolas rīkotajos pasākumos.

Riebiņu vidusskola un Riebiņu novada dome izsaka līdzjūtību pensionētās Riebiņu vidusskolas skolotājas Antonijas Silas piederīgajiem, draugiem un bijušajiem audzēkņiem sakarā ar viņas nāvi.

PASMAIDĪSIM

Gribat divreiz vairāk naudas? Nolieciet to spoguļa priekšā.

Divas draudzenes:

— Vai tiesa, ka tu esi pašķīrusies ar savu Janci?

— Bet vai tu varētu dzīvot ar cilvēku, kas smēķē, dzer,

lamājas nelabiem vārdiem un kaujas?...

— Nevarētu...

— Nu Jancis arī nevarēja!!!

Virš ilgi strīdas ar sievu. Visbeidzot, galīgi nomocījies, saka:

— Labi, lai būtu pēc tava prāta.

— Par vēlu! Es jau pārdomāju!

Veiksmīgi apprecēties ir tas pats, kas, iebāzot roku maisā

ar odzēm, izvilkt zalkti...